

ELŐFIZETÉS

MELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

MELYBEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:

6 soros betű sor egyszer 20 fillér,
minden követhetőnél 10 fillér.

— Hívtár betű sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF.

Szerda, augusztus 17.

Mai számunk főbb közleményei:

- A brüsszeli világkiállítás: pusztulás.
- A verselő választás.
- A diskvalifikált főispán.
- Mielőtt az embert Eh:hozhoz köldik.
- Megölte a feleségét.
- A katonatiszt bankja.
- Halál a szállóban.
- Egy híres kuruzslónál.

A politikai becsület.

Arad, augusztus 16.

A politikai életben a parlamenti vakáció következtében beállott nyári csendet semmiféle esemény nem zavarta meg eddig. S legalább is valószínű, hogy ősz elejéig nem fog történni semmi, ami a belpolitikában nagyobb emóciót idézhetne elő. Déry Zoltán képviselő és nyugalmazott pénzügyi államtitkár azzal fenyegetőzött ugyan, hogy amennyiben a kormány tíz napon belül Erődyt nem meneszti, ő mint a Kossuth párt ügyvezető alelnöke husz képviselő írásbeli óhajára arra fogja kényszeríteni a Ház elnökségét, hogy haladéktalanul hívja össze a parlamentet s amennyiben a kormány ettől a fenyegetődzéstől sem ijedne meg, 100 társával egyetemben ő heteken át késztetné.

Nem tudjuk, mik a kormányelnöknek Erődyre vonatkozó közelebbi terveit, de olvasva az exállamtitkár úr kiruccanásait, szinte kedvünk volna Khuen-Héderváry grófot arra kérni, hogy adjon módot Déryéknek fenye-

getésük beváltására. Ha Maros-Torda ellenzéki vezéreiből egyik botorságot a másik után követik el, hát csak vigyük ad absurdum teljesen ezt az ügyet.

A marostordai botrányos dolgoknak a tegnapi diskvalifikálás után legalább meg lesz az az üdvös eredményük, hogy megérlelik az államosítás eszméjét. S alighanem igazuk van azoknak, a kik azt hiszik, hogy a közigazgatás államosításának a kérdése már 1911. őszén kerül napirendre. A reform sürgősségét indokolja egyrészt a választójogi reform aktualitása, másfelől pedig lehetetlen továbbra is megtérni kultur- és jogállamban azokat az állapotokat, amelyekkel lépten-nyomon találkozunk némely vármegyében. Az adott viszonyok mellett és a fennálló törvényes kereteken belül a legkiválóbb főispánok és a legkitünőbb adminisztratív tehetségek igyekezete sem képes megfelelő eredményeket produkálni.

A marostordai botrányok egyébként azért is figyelemreméltók, mivel kétségtelen bizonyítéka annak, hogy a választásokon megvert és a képviselőházban elenyésző kisebbségbe jutott koalíciós pártok utolsó metszárnak tekintik a megyeházát és onnan tesznek kísérletet az elvesztett pozíciók visszahódítására.

Tehetetleneknek érezvén magukat arra, hogy a parlamentben és nyíltan, az ország színe előtt vívják meg küzdelmüket a kormánnyal és a

többséggel, e helyett a megyei autonómia védőbástyáiról folytatják a harcot, ami már azért is helytelen, mivel a mai korban a vármegyének oly nagymérvű adminisztratív, kulturális és gazdasági feladatai vannak, hogy a politika ott már csak mint „mellékfoglalkozás” jöhet tekintetbe. De hivatkozhatunk még arra is, hogy az 1905-iki választásokon megbukott szabadelvűpárt, jóllehet még az 1906. nagy fordulat után is a legtöbb vármegyében az övé volt a többség, sehol sem használta fel a maga számbeli és értelmi túlsúlyát arra, hogy a koalíciós főispánoknak és a kormánynak kellemetlenkedjék. Pedig, ha a hatalomról teljesen lezorzult szabadelvűpártiak akarták volna, nagyon sok megyében ugyancsak megtehették volna. A szabadelvűpártiak azonban, mivel, hogy a parlamentben teljesen átengedték a teret a koalíciónak, a vármegyékben sem akarták az új regimenek nehézségeket csinálni.

Apponyi Albert és utána mások is azzal a szemrehányással illetik most Tiszát és a volt szabadelvűpártiakat, hogy vereségük után félreállva elmulasztották teljesíteni ellenzéki kötelességüket. A koalíciós korszak alatt ugyan Apponyi és barátai éppen azt tudták be legnagyobb érdemül Tiszának, hogy félre állott, sőt nyíltan hirdették, hogy ezzel a viselkedésével valósággal expiálta — már t. i. szerintük — a múlt bűneit is. Hogy a koalíciós politikusoknak a nézete azóta megváltozott ebben a tekintetben

Azok az utasok!

Írta: Csehov.

— Most már elég, nem fogok többé inni! Nem, a világ minden kincséért sem. Legfőbb ideje, hogy észre kapjak. Dolgoznom kell. Kedvedre van, hogy fizetést kapj, hát akkor dolgozzál is, még pedig fáradhatatlanul, lelkiismeretesen, pihenés nélkül. Megszoktad barátkozni, hogy hiába szedsz föl a fizetésedet, hát most aztán szoba is le... Nem szép dolog, egyáltalán nem szép.

Mintán Podtiagin főkalauz ilyen és hasonló erkölcsi igazságokat morzsolgatott, ellenállhatatlan kedvet kezdett érezni a munkához. Már éjfél után két óra van, ezzel azonban mit sem törődik, hanem fölébreszti az összes kalauzokat, bejárja velük a kocsiakat, hogy a jegyeket ellenőrizze.

— Kérem a jegyet — szólt a lyukasztóját vidáman csattogtatva.

Álmos alakok mozdolódni a homályban, álmosan bölöngatják fejüket s átadják a jegyeket.

— A jegyet kérem, uram — fordul Podtiagin egy másodosztályú sovány utashoz, a ki sapkában, egy köpenybe burkolódva feküdt. — A jegyet kérem! — A sovány ur nem felel, alszik; a főkalauz megragadja a karját és türelmetlenül ismétli:

— Kérem a jegyet!

Az utas felborzong:

— Mit... mi...

— Erőtelően beszélek: kérem a jegyet!

— Istenem, — fakadt ki a sovány utas síránkozó arccal — istenem! Csúzos vagyok... Három éjjel semmit sem aludtam, morfiumot vettem be, hogy elallassam és aztán ráncsot vettem az ember a jegy miatt. Ez kegyetlenség, embertelenség! Ha tudná, hogy mily nehezen alszom el, bizonyítna nem ébresztett volna föl ilyen ostobaság miatt. Ez kegyetlenség! És miért kell önnek az én jegyem? Ostobaság!

Podtiagin a fölött tündöklik, hogy sértve érezze magát, vagy sem a végre az utóbbira szánja el magát.

— Ne tessék itt összevissza beszélni! Ez nem kérés!

— A koromban az emberek nem olyan kegyetlenek, mint itt. Most megint kinlódjam, a mig elalszom. Igazán különös. Keresztül-kasul utaztam az egész külföldet és még sehol sem tapasztaltam azt, amit itt tapasztaltam. Mintha maga az ördög bujt volna az emberekbe, akadétkatlanul a jeggyel zaklatnak.

Utazzék akkor a külföldön, ha ott önnek jobban tetszik.

— Ostoba állapot ez itt, jó uram! Nem elég, hogy szénbűzzel, légvonattal és hasonló

élvezetekkel tönkre tessék az utast, hozzá még szakadatlanul üldözik ilyen formákkal. Vigyen el benneteket az ördög! Egyszeriben csak a vasuti jegy kell neki! Honnan az a hirtelen buzgalom, uram, mondja csak! Ellenőrzés csak megjárna, de hisz itt az utasok felerészre jegy nélkül utazik!

— Hallja, — felelte Podtiagin — ha meg nem szűnik kiabálni és az utasokat zavarni, upy a legközelebbi állomáson kénytelen leszek önrel jegyzőkönyvet felvételni.

— Ez már szemtelenség, — tiltakoztak az utasok. — Egy beteg embernek nyugtot nem hagyni... Ugyan legyen szíve!...

— Hiszen ez az ur kezdett veszekedni — ordított Podtiagin. — Jól van, nem kérem többé a jegyet... Ahogyan önnek jobban tetszik... Jól tudja, hogy ezt tölem a szolgálat követeli. He nem követelné, nem is kérném öntől a jegyet. Kérdezze csak meg az állomásfőnököt... Ha úgy tetszik, csak kérdezze meg...

Podtiagin a vállait vonogatva távozott a fülkéből. Eleinte valamelyest sértve érezte magát, amint azonban néhány kocsin már áthaladt, főkalauzi keblében némi nyugtalanságot kezdett érezni, mit a lelkiismeret zaklattott föl.

— Valóban nem volt szükséges, hogy egy beteget fölébresztessek — gondolta magá-

is, az kevésbé fontos, mint az, hogy mik voltak azok az okok, melyek Tiszáék teljes passzivitásra készítették.

A régi 67-es párt visszavonulásának valódi és mélyebb oka ugyanis az volt, hogy a koalíció olyan program hirdetésével jutott többségre és vette át annak idején az uralmat, a mely program ellen, — a mennyiben az jelen viszonyok mellett is megvalósítható lett volna, — hazafias pártoknak harcolni egyáltalán nem lehetett. Módot kellett tehát nyújtani a koalíciónak arra, hogy programja keresztülvételében lefelé semmiféle akadályra ne találjon; vagy pedig: a mennyiben ez a program — jóllehet ellenzékétől egyáltalán nem kellett tartania a koalíciónak — még sem volna keresztülvihető, legalább ad oculos demonstrálva legyen az ország közvéleménye előtt, hogy Magyarországon csak a törvények betűjéből és szelleméből folyó realpolitikával lehet előbbre vinni az ország ügyeit. A koalíció által elérendő siker érdekében Tisza és pártja elég hazafias és elég altruista volt ahhoz, hogy öt évig és ha kellett volna, még tovább is korlátlan akciósabadságot biztosítson a koalíciónak, de arra Tiszáék sohasem gondoltak, hogy a periferiákon folyó titkos guerilla-harccal alkalmatlankodjanak a kormánynak. Ezt ők a politikai becsület kérdésének tekintették.

Az olyan dolgokra, amilyenek most Marostordában történnek, csak a koalíció szétszórt maradványai kaphatók. A Maros-Tordában grasszáló szellem ugyanis más megyékben is otthonos, még pedig nemcsak Szabolcs megyében, a hol az ellenzék azzal tüntet a főispán ellen, ki egyébként a vármegye egyik legtisztéletreméltóbb embere, hogy kiadja a jelszót a beiktatástól való távolmaradásra. Hát csak tüntessenek az urak! A nyári vakáció sem tart örökké és szeptember elején már fontos minisztertanácsot

tart a kormány Budapesten. A nyári vakáció multával pedig a renitenskedő vármegyékben is véget érnek majd az aranjúezi szép napok.

A brüsszeli világkiállítás pusztulása.

— A nagy tűzkatasztrófa. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 16.

A néhány hónappal ezelőtt megnyitott brüsszeli világkiállítás, amelyet a világ minden részéből odasereglett idegenek zsufolásig megtöltöttek, tegnapelőtt csaknem teljesen leégett. A tűz a postaépületben keletkezett, állítólag rövidzárlat következtében, de némelyek szerint gyújtogatás okozta a katasztrófát. Eddig 6—7 halottról és 30 sebesültről jött jelentés.

A mai táviratok a következőképpen adnak hírt a tűz pusztításáról:

Brüsszel, aug. 16. Egy szemtanú így beszéli el a tüzet: Az uton a kiállítás felé úgy látszott, mintha az egész város égne. Az ég vörösvörös volt. A város minden részéből esengve, sípolva rohantak elő a tüzoltók. Ezer meg ezer ember szaladt a kiállítás területe felé, de a bejáratokat mind elzárták. Sűrű szikraeső hullott. A kiállítás körül vagy százötven-ezer ember tolongott, de senkit sem erőszakoltak be. A bejárat előtt tolongó tömeg megnehezítette a menekülést a tűzből. A menekülők esernyőket tartottak maguk fölé és kendőket, kabátokat borítottak a fejükre, hogy védekezzenek a hulló zsarátmok ellen. Fél tízkor már olyan hőség volt, hogy a kiállítást száz méterre sem lehetett megközelíteni. Kincsek voltak a leégett pavilionokban. Igen sok értéket sikerült megmenteni. A hatósági emberek ékszereket és más drágaságokat zsebre dugtak és úgy mentették meg. Sok nagyértékű dolog azonban a lángok martaléka lett. A brüsszeli városbáz gyémántból készült mása, a melyet az anversi csiszolók állítottak ki és a mely egy maga egy millió koronát ért, úgy elégett, hogy csak egy kis fekete hamu maradt. A selymek, ruhaneműk természetesen szintén

mind elpusztultak. Éjfélig lehetett hallani az épületek összeomlását.

Brüsszel, augusztus 16. A tűz kitörésének pillanatában azt hitték, hogy a kár ötszáz millióra rug, de a legszerényebb becslés mellett is bizonyos, hogy legalább százötven millió a kár. Anglia maga hatvanöt millió frank kártérítést követel. A kormány a kiállított dolgokat bebiztosította és most a biztosítótársaságok nagy károkat szenvednek.

Brüsszel, augusztus 16. Az elpusztult területeken nagyban folyik a fosztogatás. A csavargók minden értékes holmit ellopnak és ebben a nagyszámu rendőrség, katonaság sem bírja őket megakadályozni. A polgármester felhívást intézett „Minden becsületes polgárhoz”, hogy tegyék lehetővé a kiállítás fosztogatóinak kézrekerítését, ne vásároljanak meg semmi gyanús holmit.

Brüsszel, augusztus 16. Mind valószínűbbé válik az a feltevés, hogy a megdöbbentő tűzkatasztrófát bűnös kéz okozta. A rövid zárlat feltevése lehetetlen. Bebizonyult az is, hogy a tűzijátéknak rég vége volt, amikor a tűz kiütött és az a feltevés sem állhat meg, hogy a tűz os-Brüsszel mulatóhely egy konyhájában kerekedett. Bebizonyult ugyanis, hogy a tűz fészke a belga osztály egy őrizetlen részében volt, ott törték ki az első lángok. Azon a részen azonban nem voltak gyúlékony anyagok és ezért erős a gyanu, hogy gyújtogatók dolgoztak.

Brüsszelből táviratozzák: A brüsszeli kiállítást hatósági rendeletre ma délután hat órákor bezárták. A mintegy százezer főnyi tömeget csendőrség szorította ki a kiállítás területéről. A kiállítás mindaddig zárva marad, míg a tűz okát meg nem állapítják.

Brüsszel, aug. 16. A hatósági vizsgálat kiderítette, hogy a tüzet gyújtogatás okozta. A nyomozás erélyesen folyik. Ma este visszavonták a katonaságot és holnap ismét megnyitják a kiállítást a közönség előtt. Sok nagyértékű Rubens-kép elpusztult.

ban. — En különben semmiesetre sem vagyok hibás... azok ott azt hiszik, hogy időtől-tésztől teszem és nem tudják, hogy ezt a szolgálat követeli így... Ha nem hiszik, hát ide hozatom az állomásfőnököt.

A legközelebbi állomáson a vonat öt percig áll. Harmadik oszlophetés előtt a szobán forgó kocsi belép Podtiagin és mögötte a vörössípkás állomásfőnök.

— Ez az ur itt — kezdi Podtiagin — azt állítja, hogy nincs jogom tőle a jegyet kérni... És még sértve érzi magát... Kérem az állomásfőnök urat, jelentse ki ennek az urnak, hogy vajon szolgálatban van-e jogom ellenőrizni a jegyet, vagy nincs.

— Kérem, — fordul Podtiagin az utashoz — most megkérdezheti az állomásfőnök urat, ha nekem nem hisz.

Az utas fölszieszen, mintha darázs csipte volna meg, kinyitja a szemét és siránkozó arccal az ülés támlájára veti magát.

— Istenem! Már a második morfiumot vettem be és alig aludtam el, már megint fölébresztenek. Kérem: könyöröljenek rajtam.

— Most beszélhet az állomásfőnökkel. Kérdezze meg, hogy van-e jogom vagy nincs a jegyet kérni.

— Ez már elviselhetetlen! Itt van a jegy. Inkább váltok még öt jegyet, csak hagyjon nyugodtan meghalni. Szivtelen népség!

— Ez tisztára boszantás! — zugolódik egy öreg katonatiszt. Szemtelenység! Egyáltalán

nem tudom elképzelni, hogy ezzel a folytonos zaklatással mit akarnak!

— Hagyja békében — szól az állomásfőnök boszankodva a karjánál fogva kivonszolja Podtiagint.

Podtiagin vállat von és az állomásfőnökkel együtt lassu léptekkel elhagyja a vasúti kocsit.

— No ezekkel se lehet békésen megférni, gondolja magában. Idehívtam az állomásfőnököt, hogy megáldozzesse, hogy megnyugtathassa magát a most ő boszankodik.

A legközelebbi állomáson a vonat tíz percre megáll. Podtiagin a tüstén melletti áll és egy üveg ásványvizet iszik. Két ur lép el mellette. Az egyik mérnöki egyenruhát visel, a másik valami magasabb rangú katonatiszt.

— Hallja főkalauz ur, — szól a mérnök Podtiagin felé fordulva — a beteg utassal tanúsított viselkedése valamenynyűnköt, kik a vonaton utazunk, felháborított. Jajzoki mérnök vagyok s ez itt... Triawski ezredes. Ha autól az urtól bocsánatot nem kér, feljelentjük a kerületi főnöknél, a ki jó barátunk.

— De uraim... én, tudniillik én... — hebegi Podtiagin.

— Nem kíváncsi magyarázatot. Csak tudomására akarjuk juttatni, ha attól az urtól bocsánatot nem kér, magunkévá tesszük az ügyet.

— Nagyon jól van... Kérem szépen... Félóra után, miközben Podtiagin a bocsánatkérő szöveget kieszelte, melyekkel az utasok is megelégszenek és ő sem éjt csorbát a be-

csületén, a vasúti szakaszba megy, a hol a beteg utas tartózkodik.

— Uram! — szól hozzá. — Hallgasson hát meg!

A beteg felijed.

— Mit akar?

— Én... tudniillik... bocsánatot kérek... —

— Istenem... vizet... — sóhajt a beteg és kezével a szívéhez kap. — Harmadik morfium-port vettem be, elaludtam és megint... oh Istenem, mikor lesz vége szenvedéseimnek?

— Én... tudniillik... bocsánatot kérek... —

— Könyörgök uram, a legközelebbi állomáson szállitasson le... Nem bírom tovább... Oh... meghalok... —

— Ah, ez törhetetlen, kiabálja a közönség megbotránkozva. Jobb lesz, ha elkoródik! Majd felelni fog viselkedéséért. Távozzék!

Podtiagin egyet legyint a kezével és távozik a szakaszból. Szolgálati kocsijában leül az asztalhoz és sóhajtozik:

— Oh ezek az utasok! Hát lehet ezeknek a szájuk ize szerint cselekedni? Legjobb, ha az ember semmivel se törődik és inkább egy pohár snapszot iszik... Ha teszek valamit... boszankodnak, ha nem teszek... akkor is boszankodnak... Megint fel kell, hörpinteni egy pohárkával... —

Podtiagin egyszerre felhajt egy fél üveggel és ne a gondol többé se munkára, se kötelességre, se tisztességre.

Már most is nagy kártérítési pöröket jelentettek be. Anglia és Belgium ismét megkezdik a munkát, hogy a felépítendő kiállításon résztvegyenek.

A verseci választás.

— A munkapárt győzelme. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 16.

Ma, kedden folyt le a verseci harmadik választás, melyen Karátson Lajos honvédelmi államtitkár és Heegn Reinhold pángermán ált egymással szemben. Csendben, de annál határozottabban dolgozott a munkapárt. Előterbe helyezte az előnyöket, melyek a város fejlődését előmozdítják és így igyekezett jelöltjének nagy pártot teremteni, míg a Heegn-párt mindaféle terrorral igyekezett pártbíveket szerezni. Szombaton éjjel Versecre érkezett Karátson Lajos Herceg Ferenc országos képviselővel, vasárnap pedig Kazy József földművelésügyi államtitkár érkezett Versecre. Kazyt a város vezetősége és polgársága fogadta.

Ma reggel nyolc óra után vonultak fel a pártok. A Karátson-párt lelkesen, a Heegn-párt lehangoltan. Már ekkor látható volt, hogy a Heegn-párt ismét terrorizálni próbál. Főzőkanalakkal felfegyverkezett asszonyok sivalkodnak utahosszat, korteskednek és lármáznak, ami persze nem épen a legszebb látvány. A hazafias polgárság ezzel szemben komolyan és önértetesen összetartott. A választási elnök Dajkovics István dr., helyettese és egyben a második szavazatszedő bizottság elnöke Adelmayer Ferenc dr. Sorshúás útján mindkét küldöttég előtt a Karátson-párt kezdte meg a szavazást. Kilenc órától féltízig a Karátson-párt, féltízől tízig a Heegn-párt szavazott. Pontban tíz órakor ez volt a számarány:

Karátson Lajos	176
Heegn Reinhold	145

Délelőtt tizenegy órakor a szavazatok aránya ez volt:

Karátson Lajos	356
Heegn Reinhold	293

Délben így állt a helyzet:

Karátson Lajos	551
Heegn Reinhold	417

Délután egy órakor ez volt a számarány:

Karátson Lajos	797
Heegn Reinhold	555

Eszerint Karátson Lajos győzelme biztos. Délután két órakor

Karátson Lajosnak	866
Heegn Reinholdnak	667

szavazata volt.

Délután három órakor Karátsonra 1002, Heegnre 725 szavazat esett. Ekkor az elnök kitűzte a zárórá. Felnégy órakor Karátsonra 1088, Heegnre 743 választó szavazott le. Háromnegyednégykor Karátsonnak 1104, Heegnek 754 szavazata volt. Délután négy órakor kihirdették az eredményt. Eszerint leadatott összesen 1880 szavazat. Ebből

Karátson Lajos	1115
Heegn Reinhold	765

szavazatot kapott. Karátson Lajos honvédelmi államtitkár tehát háromszázötven szótöbbséggel megválasztották.

A diskvalifikált főispán.

— Erődy Sándor lemondott. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 16.

A marostordai botránykrónika új fejezetéhez jutott. Erődy Sándor főispánt tudvalevőleg lehetetlenné akarják tenni a vármegye urai. Közte és Déry Zoltán volt pénzügyi államtitkár között lovagias affér támadt.

Déry. nem akart elégtételt adni Erődynek, mert őt becsúszta embernek tartotta. A megtízottak becsületbiróság kiküldésében állapodtak meg, amely tegnap döntött a nagyhirű ügyben.

A becsületbiróság, amelynek Károlyi Gyula gróf, Aradmegye egykori főispánja volt az elnöke, Károlyi döntése után kimondta, hogy Erődy sem lovagias elégtételezésre, sem vevésre nem alkalmas. A főispánt tehát diskvalifikálták; ennek következtében ma Erődy Budapestre utazott, hogy beadja lemondását a miniszterelnöknek. Khuen gróf azonban nem fogadja el a lemondást, mert általános az a vélemény, hogy Erődy ellen indokolatlanul hajsza indult meg, amelyet már az ellenzék is megsokalt.

(A vádpontok.)

A becsületbiróság döntéséről ma érdekes intim részletek kerültek napfényre. A bíróság elé nyolc vádpontot terjesztettek, amelyek közül legfontosabbak a következők:

IV. 1902. november havában a báró Bánffy család tulajdonát képező vadászterületen engedély nélkül vadászott.

V. Erődy mint elfogadó szerepelt egy 1899 június 26-án kelt 150 forintból szóló váltón, amely Sebestyén Miklós dr. által hamisítottnak lett kijelentve. Ezt a vádat a bírói eljárás is igazolta, amiből nagyon könnyen az a gyanú hármozható Erődyre, hogy a váltót ő hamisította.

VI. Erődy a „Szabadság” 1906. május 23-án „Aruló a vármegyeházán” című cikkben foglalt sértő támadásokért elégtételt nem kért.

VII. Erődy Sándor folyó évi május hónapban néhány postatisztát a távirat titok megsértésének elkövetésére akart rábírní azaz, hogy azok a hivatalba érkező és feladott sürgönyöket vele előzetesen közöljék.

VIII. Erődy Sándor 1905. június 30-án az ugynevezett verszerződésben adott becsületszavát megszegte, a mennyiben Vozáry királyi biztostól helyettesítést fogadott el és magának alispáni fizetést utaltatott ki, Vozáryval pedig állandóan értekezett.

Erődy megbízottai a következő védekezést terjesztették a becsületbiróság elé:

4. A jelzett időben, 1902. év november első napján tényleg vadásztam barátaimmal a gémesteri erdőben, azonban ott nekem saját vadászterületem volt. Ettől eltekintve, az uradalom erdőmesterétől, Schmidt úrtól és Mojszer főerdészétől engedélyt kértem arra, hogy az uradalom területén is vadászhaszak. Az engedélyt táviratban meg is adták, azonkívül ugyancsak táviratban utasítás adott Udvardy Ferenc erdőőrnek, aki ezt szabályszerű nyilatkozatban is igazolta. Ugyazintén igazolta ezt a vadászaton résztvevő másik két barátom is.

5. 1899-ben Schwarz Lajos kereskedősegéd az én nevemet — aki akkor vármegyei aljegyző voltam — és Sebestyén Miklós dr. nevét egy százötven forintos váltóra ráhamisította és a pénzt felvette. Az illető prolongálta és törlesztette a váltót a mi tudtunk nélkül. 1900-ban nem fizetés miatt peresítették a váltót. Sebestyén azonnal kifogást emelt és esküt tett, hogy a váltót nem irta alá. En ilyen kifogással nem éitem, mert a hamisítást elkövető egyén testvére, Schwarz Márton dr. orvos barátom és tanulóársam volt és arra kért, hogy ne tegyem testvérét szerencsétlenné, majd rendezi ő a dolgot. Ezt a váltót perő takarékpénztár akkori vezérigazgatójától beszerzett nyilatkozattal is igazoltam az eljárás során. Hogy törvényszerű kifogással annak idején nem éitem, ebből legföljebb az hármozható rám, hogy a tartozás összegét meg kellett fizetnem, de az,

hogy valakivel szemben könyörületes voltam, az én magánbecsületemet nem érintheti.

6. 1906. március 23-án megjelent a marosvásárhelyi „Szabadság” című lapban „Arulók a vármegyén” című cikkért a lap szerkesztőjét megbízottaim útján felelősségre vonattam, Brada Sándor dr. és Bodola Ferenc dr. újjan, akik e megbízatásukból kifolyólag levelet intéztek hozzám és ebben az ügy szabályszerű elintézéséről értesítettek. A bírósági eljárás folyamán ezt a levelet előmutattam.

7. Hogy május hónapban a távirat hivatalban alkalmazottakat az odaérkezett és választási szempontból a főispánt érdekelhető táviratok szövegének velem való közlésére nem utasítottam, igazoltam a hivatal főnökével és azt az állítást, hogy egyik másik táviratkezelőnek ilyen utasítást telefonon adtam volna, neveltséges együgyűségnek minősítettem.

8. Hogy én a nemzeti ellenállás idején a vármegyei tisztviselőkkel kötött ugynevezett verszerződést meg nem szegtem, azt okmányokkal szabályszerűen beigazoltam. A verszerződés három feltételt foglalt magába: 1. Önkéntes adót nem hajtunk be; 2. ujoncot nem állítunk; 3. helyettesítés útján egyik se válikozik a másik állására. Egyik pontot sem szegtem meg és ezt a legmegfelelőbb bizonyítékokkal igazoltam. A három pontnál se több se kevesebb nem foglaltatott a verszerződésben.

Ez volt Erődy védekezése. A becsületbiróság azonban az erre vonatkozó bizonyítékokat, amelyek a főispán védelmére szolgáltak, nem fogadta el, hanem mendemondák alapján kimondta a diskvalifikálást.

(Döntés után.)

Erődyt nagyon meglepte a bíróság döntése. Azt beszélték, hogy öngyilkos-tervei vannak. Ez azonban nem igaz, amit Erődynek a félhivatalos Budapesti Tudósítóban tett alábbi nyilatkozata bizonyít leginkább.

— Közjogi állásomnál fogva — mondta — nagyon könnyen elkerülhettem volna, hogy becsületbirósági eljárásnak vessem magam alá. De mert a privátambert kezdtek ki bennem, mégis rászántam magam és nem akartam, mint némely képviselő, a mentelmi jog mögé rejtőzni. Könnyen tehettem ezt nyugodt lelkiismerettel, mert nincs multamban egyetlenegy olyan dolog, amely miatt emelt homlokkal nem jelenhetnék meg az emberek előtt és mert joggal tételezhettem fel, hogy egy gavalér urakból álló becsületbiróság egyhangulag mondja ki igazamat. Természetes, hogy most már teljes erőmmel azon leszek, hogy azt a sebet, amelyet magánbecsületemen ejteni akartak, reparáljam. Ma vagy holnap jelentkezni fogok Khuen Héderváry gróf miniszterelnöknel és benyújtom állásomról való lemondásomat.

Marosvásárhelyről jelentik: Magánértesülés szerint az eddigi hírekkel szemben Erődy főispánt diskvalifikáló határozatát a becsületbiróság azért hozta, mert a becsületbirák többsége inkorrektnek találta Erődy magatartását, amelyet mint főjegyző és helyettes alispán a nemzeti ellenállásban tanusított.

Az egyik becsületbiró Teleky Samu gróf a becsületbiróság ülése után a nyilvánosság számára tántetőleg kijelentette, hogy Erődyt a becsületbiróság határozata után is jellemes, intakt férfinak tartja.

A közhangulat is úgy a vármegyében, mint Marosvásárhelyen Erődy mellett van. Erődy rehabilitálására vasárnap népgyűlést terveznek.

(Hogy készült az írás.)

Marosvásárhelyről jelentik: A lapokban Fejérváry Imre báró szerepel az egyik becsületbiróképen. Ez tévedés. Nem Fejérváry Imréről, hanem Fejérváry Jenő, Beszterce-Naszód főispánjáról van szó. Fejérváry Jenő báró kijelentette, hogy a becsületbiróság a határozatot egy szótöbbséggel hozta. Ő és Teleky Samu

gróf a párbajképesség mellett, Déry becsületbirái pedig ellene foglaltak állást, úgy, hogy Károlyi gróf elnök döntött. Az elnök Erődy becsületbiráinak indítványait mindig visszautasította. Erődy segédei nem nyerhettek tekintést az okmányokba, nem lehettek jelen a tanúhallgatásokon. Brada dr. és Varga dr., Erődy segédei ma ajánlott levélben visszaküldték a becsületbiróság határozatát Károlyi Gyula grófnak, a bíróság elnökének s egyoldalúan befejezettnek nyilvánították az ügyet.

A miniszterelnök Erődy Sándort holnap délután 5 órakor fogadja.

(Fejérváry a marostordai hazafiról.)

Fejérváry Géza báró miniszterelnök ma reggel értesült Erődy diskvalifikálásáról. Még a délelőtti folyamán megleghangu levelet írt Erődynek; bizalmáról biztosította és megkérte, hogy látogassa meg még a délelőtti folyamán. Fejérváry azt tartja, hogy Déryéknek, akik annak idején neki felkínálkoztak, épen nincsen joguk Erődyt a vele való összeköttetés miatt üldözni.

Fejérváry egyébiránt már régebben azt is kijelentette, hogy miniszterelnöksége alatt Erődyvel egyetlen egyszer se érintkezett, sőt Erődyt akkor még nem is ismerte. Arra azonban emlékszik, hogy Marostordából egy küldöttség járt nála 1906. március első napjaiban Kemény Kálmán báró intervenciójára. A küldöttség szónoka egy őszhajú hosszuszakállu negyvennyolcas honvéd ajánlatot tett neki arra, hogy a vármegyei ellentállást feladják, ha a királyi biztos kirendelésétől eláll, a felfüggesztett alispánt és az engedetlensége miatt felfüggesztett Korosv József főszolgabíróát állásába visszahelyezi. Ő az ajánlatot nem fogadta el és néhány nap múlva megtörtént Vozáry királyi biztos kinevezése.

SPORT.

+ Díjlövészet. Az aradi lövészegylet vasárnap tartotta meg a minden évben szokásos ünnepségét. Vasárnap délelőtti vette kezdetét a díjlövészet a hétfő estig tartott, amikor a versenyben résztvevő tagok között kiosztották a díjakat. Vasárnap délután az egyesület tagjai és a meghívott vendégek társaságára gyűltek egybe a városligeti vendéglő nagytermében, ahol számos felkészítő hangzott el. Elsőnek Múlek Lajos dr. főlovászmester emlékedett szólásra s tartalmas beszédben az egyesület megalapításáról, báró Örczy Lőrincről emlékezett meg. Kovács Vince Múlek Lajost, Magyar Ferenc pedig Barabás Bélát éltette. Kneffel Lajos mondott még tiszteletet, aki Kovács Vincéről és Magyar Ferencről emlékezett meg szép szavakban. A díjlövészet eredménye a következő:

Mély lövés: Ezredéves emlék díj: 1. Grumáz László dr., 2. Schusztér János, Resica, 3. Koszka Emil, 4. Lukács László, 5. Nagy Károly, 6. Meer Armin, 7. ifj. Müller József, 8. Dörner Emil, 9. Magyar Ferenc, 10. Nyáry László. Dörner és Grumáz dr. díja, legtöbb szegélyezésre: Lukács László. Mozsár díjak: 1. Pechtol József f. h., 2. Dörner Emil, 3. Koszka Emil, 4. Grumáz László dr., 5. Meer Armin, 6. Lukács László, 7. Schusztér János, 8. Hendl János, 9. Nagy Károly, 10. Müller József, 11. Schütze József dr., 12. Meer Lipót, 13. Joó Béla, 14. Fejes Jenő, 15. Nyáry László. Kőr díjak: 1. Dörner Emil, 2. Pechtol József f. h., 3. Meer Armin, 4. Koszka Emil, 5. Grumáz László dr., 6. Schusztér János, 7. Schütze József dr., 8. Lukács László, 9. ifj. Müller József, 10. Meer Lipót, 11. Hendl János, 12. Magyar Ferenc, 13. Joó Béla, 14. ifj. Feszter Károly. Ünnepi céltábla díjai: Resicai lövészegylet díja: 1. Pechtol József f. h., 2. Dörner Emil, 3. Grumáz László dr., 4. Schusztér János, 5. Schütze József dr., 6. Meer Armin, 7. Koszka Emil, 8. Hendl János, 9. Meer Lipót,

10. Lukács László, 11. ifj. Müller József, 12. Pechtol József f. h. 3 lövésben elért legjobb eredményért.

Halál a szállóban.

— Egy malomtisztviselő öngyilkossága. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 16.

A budapesti öngyilkosságok ötven százaléka a Váci köruton levő Páris-szállóra jut. Minden héten legalább egyszer eldördül revolverlövés a csöndes szálló még csöndesebb szobáiban. A Páris szálló az öngyilkosoké, minden vendég gyanús, a ki szobát bérel, de már beletörődött ebbe a szálló tulajdonosa és minden alkalmazottja, belenyugodott a megváltozhatatlanba. Ma este is történt halálosan végződő öngyilkosság a szálló földszintjén, a nyolcvanas számú szobában, este félnyolc óra körül.

Már nem is nagyon rohantak, hogy feltörjék az ajtót, itt nincs semmiféle izgalom, lőtásfutás, itt kimérten és bizonyos megszokott gyakorlattal fesszítik föl a bezárt ajtót, amely mögött az öngyilkosság történik. A portás nyugodtan ment a telefonhoz, hogy értesítse a főkapitányságot. A rendőrség megjelent és a rendőrorvos kocsátálta, hogy morfiomot ivott az életunt, majd revolverral a szájába lőtt. Felöltözött az ágyon hanyattfekve követte el a tettét, csupa vér volt minden körülötte.

Egy kis tévedés történt, amikor az életunt agnoszkálására került a sor. A rendőrség kiállította a személyazonosságot igazoló irást, amely szerint az öngyilkos Vass Gyula dr. balassagyarmati ügyvéd, negyvenöt éves. Csak később, a Rókus kórházban derült ki, hogy téves a rendőrség jelentése. A fiatal embert a Rókus kórházba vitték, néhány perc múlva azonban meghalt, nem tudtak segíteni rajta. Az inge alatt, elrejtve találták a levelet, amely elárulta a kilétét s amely a rendőrséghez volt címezve ezekkel a sorokkal:

„Gyógyíthatatlan betegségem és reménytelen szerelmem miatt öngyilkos lettem. Nevem Weismayer Dezső, huszonhét éves vagyok, tisztviselője egy budapesti gőzmalomnak. Értésítsék kíméletesen édesanyámat, özvegy Weismayer Ferencné, aki a Lovag-utca 7. sz. házában lakik, a második emeleti tizenötös számú lakásban. Ide mellékelve írtam neki is levelet, azt szíveskedjenek kézbesíteni.”

A Rókus-kórházból elküldötték a levelet a rendőrséghez, a mely özvegy Weismayer Ferencné értesítette fia öngyilkosságáról. A fiatal ember az Erzsébet-gőzmalom tisztviselője volt. Három nővérével, a kik valamennyien irodákban dolgoznak, tartotta el az édesanyját. A múlt héten öt napig beteg volt, nem ment el hivatalába. Komoly és gyógyíthatatlan betegség azonban nem győzte, képzelt beteg volt, azt hitte, halálos kór kúzza és alighanem azért lett öngyilkos. Különben is terhelte volt, most egy éve az apja a Dunába ölte magát s a bátyja rövid időre szintén öngyilkos lett. Holttestét a törvényszék boncolótermébe vitték.

Főispáni beiktatás. Nyiregyházáról jelentik: Ma iktatták be Nyiregyházán hivatalába Vay Tibor gróf főispánt. A város erre az alkalomra lobogódiszt öltött. A beiktató közgyűlést Mikos Dezső alispán nyitotta meg, aki hosszabb beszédben üdvözölte a főispánt. A főispán az üdvözlő beszédre nagy tetszéssel fogadott választ mondott, amelyben kifejtette, hogy ő politikai pártállásra való tekintet nélkül barátja akar lenni mindenkinek.

A katonatisztek bankja.

— A mit a felség ajándékozott. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 16.

A katonatisztek régi vágya megjeljesedésbe. A felsége 80-ik születésnapja alkalmából impozáns ajándékban részesíti őket: rendezti az adósságaikat.

Erről a nagylelkű, tejedelmi ténykedésről a következőket jelentik:

A közös hadsereg rendeleti közlönyének holnapi száma fogja közléni a cs. kir. hadsereg Központi Gazdasági Alapjára szabályozását, melyet a Felsége is jóváhagyott. Ezzel magvalósul a katonatisztek adósságmentesítésére irányuló álké. Az új alap a monarchia minden katonatisztét és katonai hivatalnokát egységes nagy gazdasági szervezetbe foglalja össze, melynek első feladata, hogy a tisztikar tagjait az adósságoktól mentesítse, helyesebben, hogy ezeket rendezze. Ez nem jelenti azt, hogy a katonatisztek adósságai megszűnnek és az új alappal szemben nem lesznek kötelezve. A rendezés csak azt jelenti, hogy a különböző adósságokat egyesítik oly visszafizetési kötelezettség mellett, mely a tisztnek lehetővé teszi, hogy kötelezettségeinek eleget tegyen, anélkül, hogy az anyagi romlás szélére jutna.

Az új tervzetben maga a hadügyi vezetőség lép fel mint bítelező, minden nyereségről lemond és viseli a veszteségeket. Ezt a nagylelkűen rendelkezésre bocsátott anyagi eszközök teszik lehetővé. A szabályzat a legliberálisabb feltételek mellett nyújt kölcsönt. A tisztek 6% kamatot fognak fizetni, a már ki egyenlített tőterészet havi levonása mellett, anélkül, hogy külön biztosítékot, kezest, zálogot stb. kellene nyújtaniok. A tőke visszafizetése legkésőbb tíz éven belül eszközölendő. Kivételes esetekben más előnyök is nyújthatók. A kivételes veszteségek fedezésére a kamatjövedeltről kívül számos alap áll rendelkezésre. A tagdíj — minden tiszt tag — rendkívül csekély összegben van megszabva; ez egyúttal amolyan váltásdíj a különböző alkalmakkor szokásos gratulációk, bankettéken való részvétel stb. alól.

Különösen figyelemreméltók a hitelnyújtás és kölcsönkérvények elbírálására vonatkozó határozatok. A kölcsöntkérő folyamodványokat elbírálás végett nem a felelősségteljesnek, hanem a bajtársak részéről saját körülből választott bizottságnak adják ki. Az anyagi rendezés természetesen ésszerű módon csak úgy vihető keresztül, ha a tisztek őszintén bevallják összes adósságaikat. Ha eltitkolják, rövid idő alatt ugyanolyan vagy még rosszabb helyzetbe jutnak. Az adósságok bevallása a bajtársak előtt történik. Az engedélyezhető hitel maximális összege úgy szabatik meg, hogy a tőke és kamattörlesztés havi részletekben legfeljebb tíz év alatt megtörténhessen akként, hogy az adós havi fizetésének egy harmadánál többet ne fizessen le hónaponként.

Az alapot a királytól, illetőleg a hadügyminisztériumtól kirendelt bizottság kezeli, melynek elnöke Glückmann Károly altábornagy. Segítségére vannak a bizottságnak a tényleges szolgálatban levő katonatisztek, akik ezért nem részesülnek külön javadalmazásban.

A Központi Gazdasági Alap a szükséges előmunkálatok befejezése után valószínűleg októberben kezdi meg működését.

Budapestről jelentik: A honvédelmi miniszter bizalmas uton bekérte a honvédezzetek parancsnokaitól a honvédtisztek adósságaira vonatkozó

adóssági kimutatásokat. A beérkezett adatok alapján számvetéseket tett, hogyan lehetne a tiszteket adósságaik alól mentesíteni. Eddigi számítások szerint három millió koronára volna szükség, hogy a honvédtisztek adósságait megváltsák. A szükséges összeget a honvédelmi miniszter budapesti pénzügyminiszternek akarja felvenni. A tárgyalások eredménnyel jártak, amennyiben a bankok hajlandók négy és fél százalék mellett a konverzióhoz szükséges pénzüsszeget megadni. A honvédelmi miniszter tervét valószínűleg ősszel fogja keresztül vinni. Akkor egyúttal a közös hadügyminiszter rendelkezésével együtt a honvédtiszteknek is meg fogják tiltani a szíveségi váltók aláírását.

VIDÉK.

Zászlószentelési ünnepély Pankotán. A pankotai ipartestület f. hó 20-án ünnepi fennállásának 25 ik évfordulóját a ez alkalommal zászlószentelési ünnepélyt is tart. Kevés egyesület tekinthet vissza oly gazdag múltra s kevés egyesületben van meg úgy az egyetértés és egymás iránti kölcsönös tisztelés és becsülés, mint a pankotai ipartestületben. Eppen ezért a jelenlegi fényes ünnepélye iránt a legnagyobb lelkesedő érdeklődés mutatkozik minden felől.

Az ünnepély sorrendje: Augusztus 19-ikén este az eszleg vidékről érkező vendégek fogadása az Arad-Csanádi vasutak állomásán este 7 órakor és elszállásolás. Augusztus 19-én este 8 órakor lámpionos szertartás a zászlóanya tiszteletére a Pálma-majorba, a helybeli dalárda közreműködésével. Augusztus 20-ikán reggel 4 órakor riadó. Augusztus 20-ikán reggel fél 9 órakor diszkyűlés a község háza nagytermében, ennek tárgysorozata: Elnöki megnyitó, tartja Kocsi András ipartestületi elnök. Jelentés az ipartestület 25 éves működéséről, felolvassa Nagy Sándor ipartestületi jegyző. Augusztus 20-án reggel 9 órakor gyűlekezés a község háza és felvonulás a zászlóanyához, honnan a koszos leányok sárfalai között menet a templomba. Augusztus 20-án ünnepi mise és a zászló megszentelése, mise után kivonulás az Erzsébet-téri díszsátorba, hol a tárgysorozat a következő: Himnusz, éneklő a „Pankotai Dalkör”. Ünnepi beszéd, tartja Gherba Gusztáv iparhatósági biztos. „Zászló szentelés” Gell Jánostól, éneklő a „Pankotai Dalkör”. Zászló megáldása a felekezeti lelkész urak által. Szózat, éneklő a „Pankotai Dalkör”. Zászlószegek beverése megállapított sorrendben. Augusztus 20-án díszbevonás délután 1 órakor a népkert nyári helyiségében, egy teríték ára 3 korona. Augusztus 20-án délután 3 órakor zászlószegek folytatélagos beverése a díszsátorban. Augusztus 20-án délután 3 órától térzene az Erzsébet-téren este 7 óráig. Augusztus 20-án este fél 9 órakor táncmulatság a Fehér Kereszt nagytermében. Belépti díj: Személyjegy 2 korona, családijegy 4 korona.

Az ujaradi ipartestület fennállásának 25 éves jubileuma. E hó 14-én ünnepelték az ujaradi iparosok testületét fennállásának 25-ik évfordulóját és ezzel kapcsolatosan Hrussek Bélának, mint iparhatósági biztosnak a tisztségében eltöltött 25 éves jubileumát. Az ünnepély d. e. 10 órakor kezdődött, amidő az iparosok csaknem teljes számban zászlójuk alatt és elnökük vezetésével a templomba vonultak. Tizenegy órakor a község háza nagytermében diszkyűlést tartottak. Knapp Péter ipartestületi elnök üdvözölte a megjelenteket és megnyitotta a gyűlést, utána Krisztián I. titkár német felolvasásában méltatta az ipartestület 25 éves múltját és az abban előfordult nevezetesebb és kimagaslóbb mozzanatokat, majd Hemmen János dr. magas szárnyalású üdvözlő beszédet intézett az általános köztisztviselőiben álló iparhatósági biztoshoz. A nagy hatást keltő beszéd elhangzása után leleplezték Hrussek Bélának a közgyűlési teremben elhelyezett mellképét. Végül kedves kötelességet velt teljesíteni Printz F. tanonciskolai tanító, amidő ez iskola 2 tanítójának nevében üdvözölte az ünnepeltet. Az ünnepi közgyűlés megnyitása és berekesztése után az iparosok daloskora Reiner Károly karnagy vezetésével mellett nagy precizitással alkalmi énekeket adott elő.

Mielőtt az embert

Ehrlichhez küldik.

— Látogatás egy aradi vegyésznél. — A Wassermann-reakció. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 16.

Az emberiség pusztító évezredes nyavalyája, a lues elleni küzdelemhez esatlakozott Aradváros is. Nem ugyan az oltások révén; hozzánk még nem jutott el az Ehrlich féle arzénvegyület egyetlen dózisa sem, de ennél sokkal fontosabb módon: a Wassermann-féle reakció révén.

Mi az a Wassermann-féle reakció? Az Ehrlich féle oltások kapcsán gyakran előfordult ez a név. Nem igen törődtek vele. Az olvasó szeme könnyedén áteklőtte ezen a két szavon. Tudomásul vette, hogy az oltáshoz szükséges a Wassermann-reakció és ezzel napirendre tért fölőtte. Egyáltalán nem igen tulajdonítanak jelentőséget ennek a dolognak. A lapok hasábjain keresztül zengik Ehrlich Pál dicsőségét, a legrészletesebb minuciozítással írják le, hogy történik a befecskendezés, micsoda változások észlelhetők a beteg állapotán, kik zárandokolnak el a nagy tudóshoz, de a szaklapokon kívül egy elismerő szó sem jut a másik embernek, Ehrlich osztályos társának a dicsőségben, Wassermann doktornak, akié talán a siker nagyobb fele és aki ha nincs, úgy az Ehrlich-féle szer csak nagyon tökéletlenül és a lues által megtámadott eseteknek csak igen kis részében érhetné el csodálatos eredményeit.

A Wassermann-reakció az a vérvizsgálati mód, amelynek utján minden kétséget kizáró módon lehet megállapítani a lueses megbetegedést, illetőleg, hogy a vérben vannak e luest okozó bacillusok.

Ennek a módszernek a fontossága óriási és jelentősége beláthatatlan. Az Ehrlich-féle szer alkalmazásának nélkülözhetetlen része. Hogy alkalmazza a csodaszert az orvos, ha nem tudja lueses-e a beteg, vagy sem? A lues nemcsak külsőleg felismerhető fekélyekben és tályogokban nyilvánul meg. Ez a borzasztó nyavalya megtámadja a test minden részét, kimélet nélkül ront rá minden szervre és kegyelmet nem ismerő módon fonja körül a májat, a vesét, a szívet, az egyvelőt. A beteg a veséjét fájdalja. Az orvos természetes jóhiszeműséggel gyógykezelte vesebaj ellen, természetesen hasztalanul. A szemét fájdalja. Szervi szembajt állapítottak meg és szemvizeteket rendeltek neki, holott a megbetegedést a lues spirochétái okozták. Gyötrő idegesség kínozza. Hidegvízgyógyintézetekbe internálták és dézsaszámra öntötték rá a vizet, a lues apró bacillusai pedig szép lassan felkuszta a gerincen az agyvelőig, amelyet rövid idő alatt megöröltek: beállt a paralízis progressziva. És így tovább. A vért nem lehetett megvizsgálni és a luest csak hatásaiból ismerték fel, amikor már késő volt, amikor már a testet összeroncsolta. Wassermann felfedezése megszüntette a kételyt. A vérvizsgálat pár perc alatt megadja a választ és ekkor sikeresen szembe lehet szállni a spirovehéta pallidával.

Ez az egyik része a dolognak. A beoltás előtti vizsgálat. Ép oly nagy a jelentősége a Wassermann-féle vizsgálatnak a beoltás után. Eddig nem lehetett megtudni, elmúlt-e a baj vagy csak lappang. Mert ennek a borzasztó nyavalyának megvan az a tulajdonsága, hogy évekig lappang a szervezetben, hogy azután váratlanul újra kitörjön. A régi higganykura látszólag sok esetben meggyógyította a beteget, aki nyugodtan élt tovább, megnősült és gyermekeket nemzett, akik örökölték és tovább

terjesztették a rettenetes csapást. A Wassermann-reakció ezt a lehetőséget kizárja. A vérvizsgálat minden időben megállapítja van-e lues vagy nincs és megszabja a gyógykezelés időtartamát is. Ma nem fordulhat elő az az eset, hogy harminc-negyven évi lappangás után törjön elő ismét a rettenetes kór.

Wassermann-féle vérvizsgálatot Magyarországon csak két helyütt végeznek. Budapesten a poliklinikán és Araden. Kallós József orvosi vegyész, aki már három éve foglalkozik a Wassermann-vérvizsgálattal és annak technikáját rendkívül célszerű újításokkal módosította, (újításait a magyar tudományos világ elismeréssel fogadta és azokat egyetemi tanárok, így Detre László dr. is alkalmazzák) ma délután munkatársunk előtt két Wassermann-vérvizsgálatot végzett. Munkatársunk impresszióiról a következőkben számol be:

Két óra lehetett, mikor az orvosi laboratóriumot felkerestem. A különféle epruvetták, lombikok, buzák és pipetták tömkelegében alig tudtam felfedezni Kallóst. Éppen egy kis dobozt bontott fel.

— Makóról jön — mondta. — Dózsa Lajos dr. küldött megint két szérumot. De mindenfelől elárasztanak. Temesvár, Nagybecskerek, Szeged, ahol csak az Ehrlich-szerből valami jutott, mind engem keresnek fel. Rögtön hozzátartunk a munkához.

Két kis epruvettát vett elő. Alul sötétvörös, felül világossárga folyadék volt az üvegben. A vegyész rámutatott az üvegekre:

— Egy főhadnagynak és egy szabómeisternek a sorsa van ebben a két epruvettában. Megjegyzem, hogy ezekre a vörös színű sejtekre — amit közönségesen vérnek hívnak — semmi szükségünk. A felette uszó sárgás folyadékot, a vérsavót — (ezt nevezik szérumnak). A laikusok mindig Ehrlich szérumról beszélnek, holott az egy szerves vegyület, szérum pedig vérsavót jelent) fogjuk felhasználni. Előbb azonban meg kell tisztítani minden szerves anyagtól.

Kallós a vérsavót két kis epruvettába tette át és beállította 56° C. vízbe.

— Itt marad egy jó félórát. Addig elkészítjük a birkavért és a tengeri malac vérsavóját.

Kissé csodálkozva nézhettem rá, mert a vegyész elmevette magát.

— Furesán hangzik ugyebár. Mintha csak valami javasasszony írta elő orvoságot lidérvnyomás ellen. Pedig még nem vagyunk készen. Szükségünk van a házinyul vérsavójára is.

— De hát honnan veszi az állatokat?

A vegyész bevezetett egy szomszédos szobába. Egy ketrecben két nagy házi nyul és három fehér tengeri malac ropogtatta az élébk szórt magot. Ugy látszik sejtették a sorsukat, mert ijedten szaladgáltak, mikor Kallós az egyik malacot megragadta. A kis fehér állatnak a fülei össze voltak vagda va.

— A Wassermann-reakció áldozata, mondta a vegyész. Megfogta a malac fülét és beleszurt. A vért egy kis epruvettába gyűjtötte, aztán betette a centrifugál gépbe. A légnyomás szépen kettéválasztotta a folyadékot. Alul leülepedtek a vörsejtek, a sárgás vérsavó pedig szépen a felszínen maradt.

— Most Juciból fogunk csapolni egy kicsit, nevetett Kallós.

— Juciból? csodálkoztam. — Hát az kicsoda?

— Nem kicsoda, hanem micsoda, kaptam a felvilágosítást. — Juci az egyik házinyul.

Jucinak nem nagyon akardózt. Rugott, kapált, de nem kerülhette ki sorsát. Mikor az

6 vére is egy kis epruvettában állott, Kallós egy kis cárga üveget vett elő.

— Még mindig nem vagyunk készen. Nézzé ezt a kis folyadékot. Száz koronába került. Egy luesben elhalt ember alkoholos májvegyülete. Ennek a neve *antigén*. És most kérem figyeljen, megmagyarázom az egész folyamatot, amelyet Wassermann-féle vérvizsgálatnak neveznek.

Az antigént összekeverem a megvizsgálandó vérsavóval. Hozzájuk teszem a tengeri malac vérsavóját, amelyet műszóval *complementumnak* nevezünk. Az egészet beléhelyezem a termosztátba, amelynek hőmérséklete 38° C (ugy, hogy a tyuktojást bátran ki lehet benne költetni) és így hagyom egy óra hosszát. Ha már most a főhadnagy, vagy a szabómester vérsavójában van lueses bacillus, akkor ebben a vegyületben a tengeri malac vérsavója elpusztul, ha nincs bacillus, úgy a vérsavó megmarad. De minthogy az egész folyadék egyszínű, csak közvetve lehet megállapítani, megmaradt-e a malac vérsavója, vagy sem. Még pedig úgy, hogy hozzátöltöm a birkavért és a házinyul vérsavóját. A házinyul és a tengeri malac vérsavója együttesen feloldják a bárány vérésejtjeit, ha ellenben a malac-szérumot a lues megsemmisítette, a bárányvér oldatlan marad. Ha tehát feloldódik, nincs baj, de ha oldatlan marad, akkor jöhet *Murich*.

Az epruvettákat Kallós betette a termosztátba.

— Ugy e, bonyodalmas művelet? — fordult hozzám. — Még így gyakorlatilag megérthető, de elméletben nagyon bajos. Kevesen is értik Magyarországon. Mikor tegnap Temesváron az orvosegyesületben előadást tartottam, nem győztek gratulálni. Tauffer dr., a főorvos mondta is, hogy Wassermann előadását nem értette meg olyan jól, mint amelyet én tartottam. Persze ez csak amolyan beszéd, szerénykedett Kallós. E hó 28-án gyakorlatilag kell bemutatnom nekik a dolgot.

Letelt az idő és a vegyész kivette a két epruvettát. Az egyikben a vegyület szép tiszta volt, a másikban zavarosan uszálik a vérésejtek.

Kallós egy pillanatig vizsgálta, aztán letette az asztalra.

— A főhadnagynak nincsen baja, hanem ezt a szegény szabómestert hamarosan be kell oltani.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az ügyvédjelöltek nagygyűlése. Az aradi ügyvédi kamara területéhez tartozó városok és községek ügyvédjelöltjei vasárnap délelőtti 11 órakor nagygyűlést tartottak a városháza nagytermében, hogy állást foglaljanak Székely Ferenc igazságügyminiszter reájuk vonatkozó törvényjavaslata ellen. A jelen voltak elnökök Gödzsieber Márton dr.-t választották meg. Előnök Schütz Henrik dr., az aradi ügyvédi kamara titkára szót. Kifejtette, hogy a kamara szeptemberben tartandó gyűlésén az ügyvédjelöltek érdekeinek szószólója lesz. Gara Ármán dr. előadó rövid bevezetés után ismerteti az előkészítő bizottság által készített tervezetet. Ezután a memorandum elfezdése felett megindult a vita, amelyben többen vettek részt. Lészai Béla dr. azt a közvetítő indítványt tette, hogy két taggal egészítsék ki az eddigi előkészítő bizottság és bizassék meg azzal, hogy a mai gyűlésen elhangzott felszólalások figyelembe vételével a memorandum módosítsa, illetőleg átalakítsa. A memorandum a határozati javaslat értelmében az aradi ügyvédi kamarának, a nagyváradi ítélőtábla elnökének, az igazságügyminiszternek, az Aradon lakó és aradmegyeyi, valamint a huoyad- és békésmegyeyi képviselőknek fog elküldetni. Az elnök Lészai indítványát szavazás alá boosáj-

totta, azt a gyűlés Neumann Miksa dr. és Werner János dr. hozzászólása után elfogadta. Az előkészítő bizottságba Neumann Miksát és Sztojneszku Sándort küldik ki azzal a megbízással, hogy az átalakítandó memorandumot mielőbb készítsék el. Gara dr. előadó indítványára a gyűlés a budapesti országos nagygyűlésre kiküldöttekél Neumann Miksa drt, Lészai Béla drt ajánlja, amit a gyűlés el is fogadott. Végül köszönetet mondott az előadó az aradi sajtónak a mozgalom támogatásáért.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

* Hangverseny a nyári szinkörben. Igazán sikerült hangversenyt rendeztek vasárnap délután az egyesült aradi dalárdák Aradváros törvényhatósági-bizottságának tiszteletére, amely tudvalevőleg ingyen telket szavazott meg a Munkás-Otthon céljaira. A szinkör csaknem teljesen megtelt közönséggel s így az építendő Munkás-Otthon, amelynek alapját az előadás jövedelme növeli, tekintélyes összeghez jut e réven. A műsoron a vaggongyári- és Acsev-dalkör, valamint az Ébredés-dalkör szerepeltek, Zoltay Mátyás, Vljakovits Dusan és Zinner karnagyok vezetése alatt. Három számmal szerepelt a vaggongyári zenekar is, melyet Neubauer karnagy dirigált. Ugy az egyes énekszámok, valamint a zenekar, legteljesebb mértékben megnyerték a közönség tetszését. A közönséget Varga Ferenc üdvözlötte, tetszéssel fogadott beszéddel, amelyben vázolta a Munkás Otthon hivatását. A programon Haydn-nak egy vonós négyese is szerepelt, amelyet Dávid István, Zoltay Mátyás, Dávid Sándor és Kárpáthy Gyula adtak elő, precíz játékkal érvényre juttatva annak szépségeit, Dávid István ezenkívül Beriot-nak egy hegedűhangversenyét s egy magyar ábrándot játszott óriási tetszés mellett; őt Zoltay Mátyásné kísérte precízen. Nagy hatással játszott Rezik Károly oselló művész, akinek programon levő számait meg kellett toldania. Nagyon tetszett Zoltayné kísérése. Mayer Antal kupléival a közönség alig tudott betelni. Háromszor szerepelt a programon s ez is kevésnek bizonyult, annyira ünnepeleék. Zoltay Mátyás kísérte bravúrral. A műsort, amely mindvégig lekötötte a közönség figyelmét, Mohos Ágoston konferálta.

* Diósy Nuss vendégszereplése Budán. Az aradi színház primadonnája, Diósy Nusi tegnap a Vig özvegy Glavári Hannáját eljátszotta a budai szinkörben. A Budapesti Hírlap erről a vendégszereplésről így ír: A Vig özvegy került színre ma este a Budai Szinkörben. Az előadást emlékeztetéské tette Diósy Annának, az aradi Nemzeti Színház primadonnájának vendégszereplése. A művész Glavári Hanna szerepét játszotta, megnyerő külsővel, kellemesen esengő hanggal és helyenként magával ragadó temperamentummal. A közönség nagy meglepetéssel fogadta a nálunk még kissé ismeretlen nevű, de Aradon annál többet ünnepele énekesnőt. Minden énekszámát zúgó tapsvihár követte s az ujrázásnak vége hossza nem volt. A többi fővárosi lapok is elismeréssel írnak az aradi primadonnáról.

* Aradi művész sikere Gmundenben. Gmundenből írják: Wrede Gabriella hercegnő az itteni redoubtban nagy jólékony hangversenyt rendezett, amelyen számos neves külföldi művészen kívül Pick Steiner Sema, az aradi származásu hegedűművész, Joachim kedvens tanítványa is közreműködött. A nagyszámu, jórészt arisztokrata közönség lelkesen ünnepelte a művészt, aki különösen Hubay „Hajre Kati”-jával aratott nagy sikert. A német lapok is kivétel nélkül melegen emlékeznek meg Pick-Steiner művészetéről.

* A Kölcsey-egyesület könyvtára szeptember 1-ig zárva lesz.

* A Nyugat, Ignotus, Osvát Ernő és Fenyő Miksa egyetlen modern magyar szépirodalmi és kritikai szemléjének augusztus 15-én megjelent száma feltűnést keltő kiállításban és igen érdekes tartalommal jelent meg. A Nyugat főmunkatársai: Ady Endre, Ambrus Zoltán, Babits Mihály és Móricz Zsigmond. A Nyugat augusztus 15-én megjelent számának tartalma: Ambrus Zoltán: Utazás egy cukrosbolt körül II. (Befejező közlemény.) Ady Endre: Vers. Tóth Wanda: Az üvegfal. (Novella.) Ignotus: Ferenc József. Jász Dező: Vaszerios Péter (Novella.) Hatvany Lajos: Egy uri hölgyhöz. Ignotus: Jegyzetek. (Musset Mlle Beulemans.) Figyelő: Mikszáth adoma, oszt meg valami (Karinthy Frigyes.) Katona Lajos (Laczkó Géza.) Ady Endre utolsó könyve (Oláh Gábor.) Két Petőfi fordítás (Hatvany Lajos.) A Nyugat előfizetési ára: egész évre 20 korona, fél-évre 10 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: V. Mérieg-utca 9.

* Norderney. Aki csak magyar fürdőt látott életében, az igazán fogalmat se tud alkotni magának arról, hogy milyen egy világfürdő. Az Uránia mostani műsorának egyik legszebb képe azonban, amely Norderneyt ábrázolja, a legélményesebb valószínűleg tárja elénk azt a káprázatos kaleidoszkopot, amely a világnak ezt az igazán egyik leglátogatottabb fürdő helyét jellemzi. Az egész világról odaseregülő közönség mintha versenyre akarna kelni a természet csodás pompájával, amelyet erre a fürdőrehalmozott. Az egész világ leggazdagabb emberei járnak erre a fürdőre, ahol egy-egy amerikai milliomas valóssággal földelmi pompát fejt ki. Ez a közönség vagyonságával arányban állnak a fürdői szórakozások, amelyeknek itt kifogyhatatlan sorozata áll a bo-dox fürdőzők rendelkezésére. Nem is lehet ezért rossz néven venni, ha az ember a fürdői élet láttára elrazadtatásában a modern Parádicsomnak nevezi Norderneyt. 241

Egy hires kuruzslónál.

— Az óbudai füvesasszony. —

(Fővárosi levél.)

Ma meglátogattam egy igen egyszerű svábasszonyt Óbudán. Tomás Ferencné a neve, akit a betegek Budapestén, sőt az egész országban úgy ösmernek, ahogy kevés egyetemi orvosprofesszort. Az ő mesterségüket gyakorolja: orvosol. Gyakran olyan embereket, akiknek a nyomorúságán az orvostudomány már csak tanulmányozni valót talál, de segíteni nem tud, hanem rábizza a sorsra vagy a csodatévő természet irgalmára. Ilyenkor kezdődik az óbudai svábasszony szerepe. A betegek százával járnak hozzá. Elsírják neki nyavalyáikat, kinjaikat s az ő résztvevő ároából roppant reménységeket merítve (talán ez a legfontosabb az orvosságban) boldogan oipelik haza az ott vásárolt s azonnal készen becsomagolt teákat és — a legtöbb esetben gyógyulnak.

Mint mondtam, csapatostul járnak hozzá, pedig alig lehet megközelíteni, csaknem egy órahosszat tart a villamos ut, amíg kiér az ember hozzá, az Óbudán, a város végén meghúzódó Korona-térre. De könnyen eligazodik az ember: a kalauztól megkérdezem, hogy hol a Korona-tér. Mosolyogva felel:

— Majd ha kiérünk, megmagyarázom, kérem. Ugy e bár az ar is a svábasszonyhoz igyekszik. A hármas szám alatt lakik.

Gyarak és apró földszintes házak között megy a villamos. A Duna felőli oldalon magas kémények állanak sort. Torkukból szünet nélkül száll a füst Pest felé.

A megállóhelytől lombos gesztenyefákkal beültetett esínes, vidékies atóán kell végigmenni. Ott a Korona tér. Egyik sarkában a javassasszony háza. Udvara teli van virágokkal, oleander-bokrokkal. A sokféle esíni virágok illatából a száritott fűvek és teák erős szaga is kiérzik, mely az egész házat betölti.

Egy magas verandán a szinte elegáns városzobákban öt-hat várakozó ült. Sok vidéki orvos megirigyelhetné a füvesasszony rendelő-szobáját, amelynek ajtajára szerényen ez van írva:

GYÓGYFÜÁRUDA
TOMÁS FERENCÉ
*Vasár- és ünnepnapon gyógyfüvek
nem szolgálnak ki.*

A városzobában kényelmes diványok és öblös karszékerek várják a látogatókat. Már déli félkettő volt, egy nagy kerti asztal a fölterített ebéd várta az öreg asszonyt, aki még mindig magyarázott hamisítatlan óbudai sváb dialektusával a pácienseinek. Egy aranyláncos uriasasszony ült kint egy sápadt kis anynyal, egy kövér öreg ur, aki szomszédjának, egy középkorú uriembernek gyógyíthatatlan eszéről panaszkodott, s két sóhajto öreg-asszony.

Egy fiatal asszonyka, a leánya, az öccsével szorgalmasan csomagolt a külső szobában.

— A vidéki posta, — mondta a fiatalember. Körülbelül husz csomag naponként.

Mint hogy a hatóság csak gyógyfüárusítás címe alatt engedélyezte Tomásné üzletét, a látogatók a rendelésért járó díjat az ott vásárolt tea árán fizetik meg. Ez se drága. Nagy csomag fűfélést, olykor egész kurára való egy forintért ad Tomásné. Főleg ez az oka annak a nagy népszerűségnek, amely ezt az egyszerű, roppant kövér, kissé deformált, de rokonszenves arcu svábasszonyt körülveszi a betegek között.

Dicsőkedve mesélte nekem:

— Egy vidéki kereskedő fölhozta a nyolcéves fiát, hogy itt gyógyíttassa, mert esontuberkulózis volt a gyereknek. Nem tudott már a lábára állni. Elvitték Dollinger tanárhoz, aki megnézte és Kétly tanárhoz utasította őket, mert ez a betegség a belgyógyász elé való. Réthy tanár megvizsgáltatta a Röntgen géppel, aztán azt mondta, hogy ő nem segíthet rajta: menjenek el Óbudára a Tomásnéhoz, mert itt már csak a csuda szolgálhat mentéssel. Ez eddig hetvenöt forintjukba került. Akkor jöttem hozzám. Én kérem, egy teát adtam neki, ami tisztítja a vért s egy főzetet, amivel a beteg lábat borogatni kellett. Ennek egy hónapja. Most kaptam tőlük levelet, hogy a kis fiú már igen sokat javult és remélik, hogy egy pár hét múlva járni is fog.

Sok ilyen esettel dicsekszik. Hogy van-e valami a dologban, azt csak kiapadhatatlan közönsége bizonyítja. Sok gyógyult betege van és még több hívója lehet. A hitnek igen nagy szerepe lehet Tomásné műhelyében. Mindössze négy-öt félé orvosság készül nála. Ez gyógyít mindent: lábfájást, diétát, köszvényt s a többi folsorolhatatlan szízeit az emberi test nyavalyáinak, amiket eléje kuroolnak.

A ház: „Tomás Ferencé gyógyárudája” régi keletű. Az asszony anyja, bizonyos Reszmann Anna és nővére Skrinár Katalinné alapították ez előtt ötven évvel. Ő husz esztendeje vezet, azóta, hogy elődei meghaltak. Renoméja óriási, amit az is bizonyít, hogy e hosszú idő alatt a hatóság egyetlen egyszer sem avatkozott bele a jámbor asszony orvoskedésébe, bár ez ellen többször panaszkodtak a hivatásos orvosok és gyógyszerészek. Most leánya foglalataskodik mellette asszisztenseként s utána majd ő veszi át anyja örökét a messze vidékeken szedett füvek ismeretével együtt.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az „Aradvárosi Társaskör” e hó 19-én este 8 órakor Széchenyi utca 5. sz. a. kerthelyiségében társasvacsorát rendez, melyre a kör t. tagjai meghívotnak. Rézvélet 18-án d. a. 6 óráig a kör szolgájanál bejelentendő.

Megölte a feleségét.

— A csábító nagynéni halála. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 16.

Valóban szokatlan előzményei vannak annak a hitvesgyilkosságnak, amely tegnap történt az aradmegyei Mermesd községben, Nagy-halmágy szomszédságában. Egy földesgazda megölte a feleségét, mert az viszonyt folytatott az unokaöccsével.

Az izgató családi dráma részletei ezek:

Az aradmegyei Mermesd községben lakik Szirbán Simon földesgazda, aki eddig békeségben élt feleségével, a negyven esztendő, nem szép, de ravasz Mendői Sárával. A gazda egy esztendővel ezelőtt betegeskedni kezdett és hiába gyógykezellette magát a járási orvossal, nem használt semmit. Szirbán erősen köhögött és ugyiszólván csak hálni járt be a lélek. „Ez az ember se huzza már sokáig” — gondolta a feleség és a következő tanácsot adta a férjének:

— Menjen be kend az aradi kórházba, mert itthon nem tudjuk kigyógyítani. De mielőtt bemenne, irassa rám a házát meg a földjét. Tudja kend, hogy a rokonai haragszanak rám. Amíg maga oda lesz, még kizavarnának a birtokból. Azonkívül pedig — mindnyájan isten kezében vagyunk — ha maga a kórházban megtalálna balni, én vagyontalanul, tán éhen pusztulnék el, mert a kend rokonai kivernének engem a házból.

A szegény öreg földesgazda megsajnálta a feleségét és teljesítette a kérését: ráíratta a földjét, házát, aztán bejött az aradi kórházba. Fél esztendeig feküdt itt és ez idő alatt az asszonya egyszer se látogatta meg. Egyáltalán nem is érdeklődött iránta. Szirbánné már azt gondolta, hogy az urát régen el is temették Aradon, amikor egyszer csak beállított hozzá az ura pirospozsgás egészséges arccal. Kicsit alkalmatlan időben érkezett, mert az asszony éppen nem volt egyedül a szobában, de még abban a butorabban se, amit rendes körülmények között alváásra használ az emberiség.

Együtt találta a feleségét a saját unokaöccsével, a 25 esztendő, Szirbán Györggyel.

A kigyógyult ember nagy lármát csapott és kizavarta az unokaöccsét a házból. Az asszonynak azonban megbocsájított, mert az okos nő volt és nagyon szépen tudott beszélni.

A családi vihar elvonult és egy hétig nyugodtan éltek. Egy este azonban megint ott találta Szirbán az unokaöccsét.

— Nem takarodsz ki innét, te rossz kölyök! — kiáltott rá az öreg Szirbán.

— Nem hát, mert nekem jogom van itt lenni; ez az én házam, — felelte a fiatal legény.

Miatán a rokonok néhány pofont kiosztottak egymásnak, az öreg ember eltávozott. Egyenesen a nagyhalmágyi telekkönyvhöz ment, hogy a hűtlen asszony nevére saját magára irassa a birtokot és a házat. Nagy megdöbbenésre azonban azt tapasztalta, hogy a ház és a föld már nem az asszonyé, hanem a szerelmes ifja Szirbánné. Amíg ő betegen feküdt Aradon, addig a hűtlen feleség átiratta a vagyont a kedvesére.

Nagy bánatosan hazaballagott a kisemmi-zett férj. Miment az unokaöccséhez és szemrehányást tett neki, hogy miért tette őt földönfutóvá.

— Nem én vagyok az oka, — panaszkolta a fiú, — hanem Sára néni. Ő csábított el engem. Azt hiszem, megrontott engem, mert egy idő óta beteg vagyok. Nem bírok nélküle élni. Erőszakkal iratta rám a vagyont is.

A vén ember ezután hazament és a feleségét kezdte kárlelmi, hogy szakítsa a fiával és ne engedje a falu nyelvét magára szabadítani. A szerelmes asszony meg is ígérte egy hónapig ismét rend volt. Azután azonban újra kezdődött a szerelmeskedés. A fiatal ember ugyiszólván minden nap ott volt az asszonynál és a férj előtt csókolóztak.

— Ha nem tetszik — mondták neki — elmehet innen. Nem tartja vissza senki.

Szirbán Simon belátta, hogy itt a szép szó nem segít. Tegnap reggel, amikor váratlanul hazament és otthon találta az unokaöccsét, újból szidalmazni kezdte a furcsa szerelmes párt.

— Most már én mendom, hogy takarodjék ki kend, — kiáltotta az asszony és megfogta az ura karját, hogy kilódtassa a szobából.

Ezt azonban már nem bírta el az öreg Szirbán. Kirántotta a csizmaszárából kését és szíven szúrta az asszonyt, aki jajszó nélkül, holtan rogyott össze. Azután a fiatal legényre rontott és a fején sebezte meg. A fiú elfutott és így megmenekült.

Az öreg férj ekkor jelentkezett a csendőrségnél, amely letartóztatta. Az aradi törvényszék bizottsága ma este utazott ki a vizsgálat megtartása végett.

HIREK.

Mükedvelő kis főhercegek.

— Szinielőadás a király tiszteletére. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 16.

Ischből jelentik: Nagyban folynak az előkészületek Ő Felsége 80. születésnapjára. Holnap este nagy kivilágítás és fáklyaszene lesz. Este a király unokái, Mária Valéria gyermekei előadást rendeznek, amely a legszűkebb családi körben fog lejátszódni. A gyermekek egy darabot adnak elő, amelynek címe: „Alpesi virágok”, úgy a szövegét, mint a zenét Mária Valéria hercegnő szerzte.

A gyermekek már régóta készülnek erre. A főpróba tegnap volt, nagyszerűen sikerült. Mária Valéria maga vezette a főpróbát, javításokat eszközölt. A zenei részt egyik bécsi operaházi karmester vezette, a táncokat a bécsi udvari opera egyik táncmestere tanította be. A gyermekek igen bátran viselkedtek a főpróbán, nagyszerűen oldották meg a szerepüket.

Az ünnepi ebédén kizárólag a királyi család tagjai vesznek részt, számszerint hetvenketten. Ferenc Ferdinánd trónörökös csak holnap érkezik meg. Tarózkodása idejére külön telefont vezetnek be számára.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 17-én az időjárás: hűvös, elvélve csapadék.

— Az aradi király-ünnep. Holnapután lesz nyolcvan esztendő a magyarok királya. Ezt a napot Európaszerte megünneplik. Aradon is lélekemelő ünnepségek lesznek e napon. Varjassy Lajos polgármester a város kivilágítására a következő felhívásban kéri a közönséget: Felhívás Arad sz. kir. város közönségéhez! Ő császári és apostoli királyi Felsége, dicsőségesen uralkodó királyunk 80 ik születése napját Arad város közönsége megünnepli. A nevezetes évforduló alkalmából augusztus hó 17-én este zenéstakarodót rendezünk, augusztus 18-án reggel 9 órakor valameányi. hitfelekezet templomában háládo istentisztelet lesz, délelőtt 11 órakor pedig — a városháza nagytermében — Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága diákkögyűlést tart. Midőn a

fent megnevezett ünnepségekre az összes hivatalok tisztviselőit, az iskolák tanárait, tanítóit, a testületek és egyesületek tagjait, valamint Aradváros közönségét meghívom: tisztelettel arra kérem Arad polgárait, hogy augusztus hó 17-én este ablakaikat megvilágítsák és házaikat nemzetiszínű lobogókkal feldisznítsák az ünnepségekre. Arad sz. kir. város tanácsának 1910. július hó 26-án tartott üléséből. Varjassy Lajos, polgármester. A zenésztakarodó augusztus hó 17-én este fél nyolc órákor a tűzoltó-laktanyától indul és a következő utcákon halad végig: Attila-tér, Kápolna-, Fábán-, Kasinezy-, Weitzer-, Batthyány-, Széchenyi-utca, József főherceg-ut jobb és baloldalán, Andrássy-tér, Vörösmarty-utca, Szabadság-teret megkerülve, Atzél Péter-, Deák Ferenc- és Kápolna utcán át a tűzoltó-laktanyához.

— Kifüggetések. A király Krauss Vilmos lugosi pénzügyigazgatónak nyugalmaztatása alkalmából a miniszteri tanácsosi címet adományozta. Utódául Oltványi Ferenc pénzügyi tanácsost nevezték ki. — Pop György zombori pénzügyigazgatót nyugdíjazása alkalmából a Lipót-rend levágkeresztjével tüntették ki.

— Hóderváry gróf utja. Budapestről jelentik: Khuen-Hóderváry miniszterelnök holnap reggel a fővárosba érkezik. A miniszterelnök augusztus 18-án, a király születésnapján díszebédet ad.

— Nyugdíjkedvezmény a városi tisztviselőknek. Az aradi városházán most olyan javaslatot terveznek, amely szerint mondja ki a közgyűlés, hogy a király születésnapja alkalmából az idei év nyugdíj tekintetében minden városi tisztviselőnek duplán számítassék.

— Kinevezés. A király Stuller Józsefet makói pénzügyigazgatónak kinevezte.

— A szerb kereskedelmi szerződés élethelep. Budapestről jelentik: A szerb kereskedelmi szerződést ma este tették közzé. A szerződés a már ismeretes feltételeket és engedményeket tartalmazva, 15000 darab szarvasmarha és 50,000 darab sertés behozatalára ad engedélyt, levágott állapotban.

— Az orvos-kongresszus. Az országos orvos-szövetségnek Aradon, szeptember 8-án tartandó kongresszusa rendkívül nagyarányúnak ígérkezik. A miniszterelnök-belügyminiszter kiltásba helyezte megjelenését, míg Hieronymi kereskedelemügyi miniszter átiratilag értesítette az országos orvosszövetség elnökségét, hogy egészségi állapota feltétlenül megkívánja a hosszabb pihenést és így sejnálattal bár, de a kongresszuson nem jelenhetik meg. Képviselője azonban, Jezsovic János dr. miniszteri titkár személyében, biztosan jelen lesz. Az országos orvosszövetség nagy súlyt helyez Jezsovic dr. miniszteri titkár jelenlétére, mert ő a pénztári törvény kadifkálo munkálataiban tevékeny részt vett és jelenleg is ezen dolgozik. A helyi rendezőség naponként ülésezik és gondja van rá, hogy a vendégek ellátása és elszállásolása minden igénynek megfelelően. Miután előreláthatólag az eddigi kongresszusokhoz képest az aradi nagyszabásúnak ígérkezik és tekintettel arra, hogy a szállodákban csak 170 vendéget lehet elhelyezni, azzal a kérelemmel fordul a rendezőség Aradváros nagyerőmű közönségéhez, hogy ott, ahol a lakáviszonyok megengedik, 1-2 orvos részére 1-2 estére lakást bocsásson rendelkezésre. Eziránti bejelentések Löwinger dr. orvos-szövetségi elnökhöz, vagy Hecht dr. titkárhoz intézendők. Magán családok eddig százötven vendég részére ajánlottak fel lakást.

— Esperes választás Buttyinban. Ma ment végbe Buttyinban az esperes választás. Oprea Terencia szerbesanádi gör. kel. lelkészt választották meg Roxia Flórián lippai lelkésszel szemben.

— Sorozások Aradon. Ma kezdődtek meg az aradi sorozások a városházán. Ma az első koreosztálybeli hadkötelesek járultak a bizottság elé, egytől kétszázötven sorszámmal. A sorozó-bizottság elé került kétszázötven hadköteles közül hatvanketten váltak be, ami bizony gyenge eredmény.

— Miért ment férjhez Vaughan báróné. Megirtuk, hogy Vaughan báróné, Lipót volt belga király morganatikus özvegye férjhez megy Durieux jószágigazgatóhoz. A szerencsés Durieux a legutóbbi hónapokban már a bárónéval egy földl alatt lakott és úgy szerepelt, mint Vaughan asszony jószágkormányzója. A eselések azonban tudták, hogy a báróné szíve is ott van az igazgatott jószágok között és hogy Durieux urnak egészen más feladat jut, mint a jószágigazgatóknak általában... Vaughan báróné, aki mindaddig a legmélyebb titkolódzás mögé vonult vissza és nem fogadott senkit, se az újságíróknak nem nyilatkozott, most levelet írt a Petit Parisien nek a levelében elmondja, miért válik hűtlenné a király emlékéhez és miért megy férjhez Durieux-hoz. Elmondja, hogy az utóbbi időkben a világ minden részéről úgy megostromolták házassági ajánlatokkal, annyi kérése akadt, annyi imádó kereste fel levélileg, hogy már nem tud tőlük más szabadulást, mint azt, ha férjhez megy. A báróné szerint a kéri táborában akadt egész sereg illusztris főúr, hercegek, grófok, viscomtek és bárók, azonkívül magasrangú tisztek, többek között egy osztrák-magyar hadseregbeli ezredes. A pénzsóvár imádók elől keres — ugymond — menekedést a derék Durieux oldalán...

— Nagyboldogasszony napi bucsu Máriaradnán. Az idei nagyboldogasszony napi bucsura mintegy 10.000 zarándék érkezett Máriaradnára, hogy a boldogságos szent szűznek tiszteletére évenként szokásos ájtatoskedésnek eleget tegyenek. Zalatna, Abrudbánya, Verespatak, Déva vidékéről és a hegyes Erdély még távolabb fekvő községeiből jöttek az ájtatoskodók. Azonkívül Lugos, Karánsebes vidékéről. Ez utóbbi helyekről csak kevesen érkeztek, mivel azon a vidéken történt elemi csapások a szegénység ez évi termését tönkre tették. Elénk volt a forgalom, a sürgősforgás Radna után és a vásárlási kedv is az árusarnokok között. A forgalomból egy a vasut, mint a motoros is kivette részét az ünnepi napok alatt.

— Házasság. Babcsányi Ferenc e hó 14-én kötött házasságot Kovács Riza kisasszonnyal. (Minden külön értesítés helyett.)

— Új járvány. Madridból jelentik: Bilbaoban az ottani örültek házában egy ismeretlen új járványnak rövid egy hét leforgása alatt öt emberélet esett áldozatul. A halottak felboncolásával a halál okát nem sikerült megállapítani. A betegek nyakán vagy arcán egy kis vörös folt keletkezett, amely után csaknem közvetlenül bekövetkezett a halál. Azt hiszik, hogy a haláleseteket valamely eddig ismeretlen mérges bogár csípése okozta.

— Halálozás. Özv. zichi és vásonkeői gróf Zichy Lászlóné született sárvári felsővidéki Széchenyi Ernesztina grófné a napokban elhunyt Bárcán 75 éves korában. Az elhunyt főúri matrónát kiterjedt főnemesi családok gyászolják.

— Faludy repült. Siófokról jelentik: Faludy Károly színész tegnap repülőkísérletet tett gépével. Hét méter magasságban 60 méternyire repült.

— Vasuti szerencsétlenség ötven halottal. Párisból táviratozzák: Több száz apáca növendék egy különvonaton Saojonba akart kirándulni. A luxusvonat a saojoni állomáson neki-futott egy tehervonatnak, aminek következtében ötvenen meghaltak és hatvanan megsebesültek. A katasztrófa oka az volt, hogy a saojoni állomásnak csak egy sín-párja van, egy mellékvágánnyal, a melyre a luxusvonatnak rá kellett volna menni, de a luxusvonat a fővágányon maradt. A fővágányon egy tehervonat állt és a luxusvonat 80 kilométeres sebességgel belerohant. Az első két kocsi teljesen össze-szórt, a harmadik és negyedik kocsi utasai is mind megsérültek. A szerencsétlen kiránduló-leánycsapat a második kocsin utazott. A szerencsétlenségért állítólag a saojoni állomásfőnök felelős, mert nem vigyázott, hogy a luxusvonat a mellékvágányra menjen.

Újabb távirat jelenti: Ma délig hivatalosan megállapították, hogy a vasuti szerencsétlenség alkalmával 43 emberélet veszett el és a sebesültek száma 60. A különvonat mozdonyvezetője nem hibás. Egyedül a saojoni állomásfőnök okozta a katasztrófát, a ki szabadon állította a jelzést. — Párisból jelentik: Vilmos német császár Fallières köztársasági elnök nektáviratilag meleg részvétét fejezte ki a borzalmas vasuti katasztrófa miatt. Fallières távirati válaszában köszönte meg Vilmos császár részvétét.

— Áradások Radna környékén. A múlt héten panaszos küldöttség kereste föl Dálnoki Nagy Lajos alispánt Radnáról. Panaszra ezáltal a motoros vasutak pályatestén épített hidak adtak okot. A patakokon átvezető hidak vasgerendái ugyanis meggátolják a patak vizének szabad lefolyását és így ez évben már két ízben, legutóbb a múlt héten is, a tulontul megdagadt patakok a motoros hidjai miatt kiöntöttek, egyes lakásokat vízzel megtöltöttek, a kertekben a növényzetet tönkre téve, épületekben sőt állatokban is kárt okozott a rohanó víz, mely még a temetőt is ellepte, a sírokat is megrongálta. A radnaiaknak az a kívánságuk, hogy a motoros igazgatósága a hidakat feljebb emelve — őket a veszélytől megmentse.

— Megszökött elmebajos. Fekete László elmebajos menházi ápolott ma az aradi menházból megszökött. A rendőrség nyomozza.

— Megakadályozott párba. Fiuméből jelentik: Ollán Vilmos fűszerkereskedő és Mocsonyi Sándor kormányzósági hivatalnok itt szóváltásból kifolyólag súlyos föltételi pisztolypárba akartak vinni. A rendőrség megjelent a párba helyén és elkobozta a fegyvereket, a feleket pedig a főkapitányságra vitték.

— Repülőgépfelszállás Aradon. A szegedi menetjegyiroda néhány hónappal ezelőtt engedélyt kért a várostól egy repülőgépes felszállás rendezésére. Az engedélyt annak idején a város megadta és a vállalat most bejelentette, hogy a felszállást szeptember 23-án rendezi.

— Soós bíró felesége — jónő. Newyorkból jelentik, hogy Soós dr. megszökött budapesti törvényszéki bíró felesége Amerikában jóslással foglalkozik. A newyorki lapokban nemrég a következő apróhirdetés jelent meg: „Hires magyar kártyajónő érkezett Budapestre. Newyorkba. Cím Hofmann 190. utca 30. szám. Férfiakat és nőket egyaránt fogad minden időben reggel 8 órától este 8 ig.” Hamarosan kiderült, aztán, hogy a hires magyar kártyajónő „Hofmann” neve alatt Soós Kálmán dr. felesége rejtezik.

— Lezuhant aviatikus. Mainzban jelentik: Seidemann főhadnagy, aki repülőgéppel ma délután a repülőtéren gyakorlatozott, harminnégy méter magasságból gépével együtt lezuhant. A főhadnagy felelő lábszárát eltörte és belső sérüléseket szenvedett.

— Megölte az urát. Ma délután 1 órakor Reformátuskövesházán Górho István makói lakost, aki Wári Lajos téglagyárában mint munkás volt alkalmazva, a vele vadházasságban élő felesége a nyakára mért 5 fejszecepással meggyilkolta. A gyilkosság oka ismeretlen, minden valószínűség szerint durva bántásból. A gyilkos nőt letartóztatták, az esetről pedig az előjáróság távirati úton a szegedi törvényszékhez jelentést tett. Az orvosrendőri hullavizsgálatot Beczner Imre dr. helyettes jár. orvos már a mai napon megejtette.

— Sortűz a bucsusokra. Balassagyarmatról jelentik: Nógrád községben ma kellett volna megtartani az évi szokásos bussut. Kora reggel a korema előtt gyülekezett a falu népe s több gazda a korema előtt iszogatói kezdett. Beszélgetés közben három gazda összeszólalkozott, amiből aztán nagy verekedés támadt. A csendőrség szót akarta választani a verekedőket, de erre a falu népe rájuk támadt. A csendőrök hasztalan igyekeztek szétcszátlni a tömeget, az ellentállott, sőt üldögelni kezdte a csendőröket, mire azok a tömeg közé lőttek. A lövések következtében ketten meghaltak, ketten pedig súlyosan megsebesültek.

— Összegett munkás. Megirtuk vasárnapi számunkban, hogy Ifi Mihály Acsev. segéd-munkás benzinrobbanás következtében súlyosan összegett. Ifi ma a kórházban belehalt sérüléseibe.

— Gyermekgyilkosság. Berlinben ma a Grunewaldon sétáló egy bokorból gyermekeirást hallottak. Ugyanakkor egy elegáns urszaladt ki a bokorból és elfutott. A bozótban egy ötéves leányka feküdt s mellette úras lysolos üveg volt, amelyből 40 grammnyi adtak be a leánynak, aki néhány óra múlva meghalt. Azt hiszik, hogy a titokzatos férfi merényletet követett el a gyermek ellen s azért akarta megölni.

— Öngyilkosság. Török János nyug. uradalmi gépész gyógyíthatatlan betegsége miatt zsigmondházi lakásán felakasztotta magát s mire hozzátartozói észrevették, meghalt.

— Szülők figyelmébe. Szeptember 1-én esetleges könyvkötő-sztrájk miatt arra kérjük az érdekelt szülőket, hogy a tankönyvek összeállításával már most bizza meg Ifj. Klein Mór könyvkereskedő céget, mely esetben az iskolai igazgatóságok által előírt tankönyveket teljesen készen, már a beiratás napján átvehetik. Kivánatra könyvj-gyűjteményeket vidékre a nevezett cég bérmentve küld. 6855

— A hécsi kéjgyilkosság. Mint ismeretes, a bőszi Praterben tegnapelőtt egy nő összevagdalt hottestét találták. A rendőrség ma megállapította, hogy az illető Per Jozefin, utcai leány. A tettest elfogták Voit Kristián ácsegéd személyében, aki rendkívüli műveltséget tanúsított kihallgatása alkalmával. Több nyelvet beszél és nagy olvasottsága van. Valószínűsége szerint tennet családból való.

— Elrabolt leány. Budapestről táviratozzák: Vasárnapról hétfőre virradó éjszaka a Tisza Kálmán-tér egyik padján üldögélt Borbély Pál gyárimunkás és Kijó Katalin cseléd. Eljártájban arrafelé ment egy fiatalemberekből álló társaság, amelyből két ember detektívnek adta ki magát és nyomban hozzáfogott a pár előállításához. A legényt elvezették az utca felé, a leányt azonban lefogták, a bokrok közé burlították és merényletet követtek el ellen. A leány segítségkiáltására figyelmessé lett az arra cirkáló rendőr, akinek láttára az áldetektívek elfutottak. Egyet azonban sikerült letartóztatni. Az illető Mayer Antal 20 éves vasöntősegéd. Társai voltak Vinkóczy József temetkezési szolga és Bernát József gyárimunkás. Ezeket a rendőrség nyomozza.

— Talált kulcsok. A paulisi postahivatal közli, hogy egy karika kulcsot találtak a hivatal előtt. Igazolt tulajdonosa a községhezán átveheti.

— Új, modern, művészi, még eddig sehol nem készült fényképek. Kossak udvari műtermében Weitzer J.-u. 3. sz. 3120

— Elaludt a zálogházban. Budapestről írják: Tegnap délután Hirsch Lipótnak Nefelejts utca 18 szám alatt lévő zálogházában, amely be volt zárva, a házmester gyanus zajt hallott. Rendőrt hívott, aki lakatossal felnyitatta a zálogház ajtaját. A helyiségben egy férfit találtak, akit a rendőr nyomban bevitt a főkapitányságra. Ittkiderült, hogy az illető Györky Gáspár harmincéves asztalos. Tiltakozott az ellen, hogy betörő lenne. Négy év óta dolgozik rendszeren, most baviták fegyvergyakorlatra s mielőtt bevonult volna, nagy bubánatában elhatározta, hogy alaposan kimutatja magát. Husz koronát vett magához és vasárnapról-hétfőre virradó éjszaka sorra járta a koresmákat. Reggelre elfogyott a pénze és épen a zálogház mellett ment el, amikor eszébe jutott, hogy elzalogosítja aranyláncát és tovább mulat. A zálogházban azonban sokan voltak s leült egy padra, hogy ott megvárja, míg rákerül a sor. Közben elaludt. Sejtelmé sinos arról, hogyan zárták rá az ajtót. A rendőrség érdeklődött Györky személyi viszonyai felől és miután megtudta, hogy rendes foglalkozású ember és a nála talált óralánc és gyűrű az ő tulajdona, elbocsátotta.

— Meghívó. Az aradi aut. ort. izr. hitközség elnöksége tisztelettel meghívja a hitközségi tagokat az ő felsége 80 éves születésnapja évfordulójára alkalmából e hó 18-án csütörtökön d. e. 11 órakor tartandó hálaadó ünnepi istentiszteletre.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban augusztus hó 12., 13-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Bota Miklós gőzm. napsz. Kornél nevű fia, Tövisháti András városi mcsapró Erzsébet nevű leánya, Meisl Armin szabósegéd Izabella nevű leánya, Czank Antal vasuti napszamos Lajos nevű fia. Meghalt: Lammersfeld Éva 2 éves r. kath. gyermek Ormor Bálintné 28 é. magánzónó, Gantner Teréz napszamosnő, Tóth János 19 éves róm. kath. kocsis, Betkovszky József 43 éves róm. kath. állomás málházó. — Augusztus 14 én született: Hibler Sándor betűszedő Margit nevű leánya, Domokos Ferenc szőlőkezelő kertész Erzsébet nevű leánya, Mészáros Sándor asztalos segéd László nevű fia. Meghalt: Kovács Julianna 55 éves ref. főzőnő, öz. Bartos Antalné 56 éves ág. h. ev. magánzónó, Szabó Ferenc 23 éves r. kath. kocsitényező, Szalma Teréz 72 éves r. kath. napszamosnő. — Augusztus 15., 16-án. Született: Varga Sámuel vasuti fékező Erzsébet nevű leánya, Dudás Teréz házciselő József nevű fia, Szeglya Anna házciselő Ilona nevű leánya, Lukács István vas. fékező Piroška nevű leánya, Polónyi Jenő dr. orvos Géza nevű fia, Neszely Ferenc asztalos segéd Ferenc nevű fia. Meghalt: Urs Flóra napszamosnő 54 éves, Nahlik Jolán napszamosnő 16 éves, Tiller János kovácssegéd 24 éves, Ifi János vasuti napszamos 41 éves. — Házasságot kötött: Jäger Gyula zenész Cucuun Juliannával, Frer Mihály géplakatos Czank Ilonával, Juobini János kereskedő Tóth Gusztival, Balogh Géza áll. állatorvos Deutsch Gizellával, Babcsányi Ferenc kereskedő Kovács Reginával, Bacze Mihály államvasuti őrnök Kohler Bertával.

— Üzlet mint látványosság. Arad város lüktető üzleti életébe új színt, világvárosi jellegű hozott az Arad Csánádi-Gazdasági Takarékpénztár monumentális, Arad város legszebb palotája. Ez új palotában már megnyitott Singer Sándor agilis modern kereskedő látványosság számba menő női divat és kelengye áruháza. A divat legújabb szeszenciói művészi elrendezésben pompáznak a párisi mintára készült kirakatokban és bent az áruházban meglepi a látogatót az előkelő ízlés és művészi gonddal megkonstruált berendezés. Fehér tónus dominál a hatalmas méretű áruházban, művészi faragványú arkádok húzódnak végig a terem felső részein, melynek oszlopai alatt vannak elhelyezve a raffiniált ízlésű divatcikkék, a fantázia ragyogó megnyilatkozásai. Singer Sándor új divat-áruháza mint látványosság is a legvonzóbbak egyike és mint divatirányítót méltón illeti meg a világvárosi jelző. 3164

— Szeptember hó 3 án, szombaton nyílik meg Deutsch Sándor táncintézete az Ipartestület dísztermében, melyre beiratkozni már most lehet Bercsényi Miklós-utca 18 sz. alatt. Külön kereskedő-, diák- és iparos-kolon. Külön órák ugy hánál, mint a táncintézet helyiségében. Szeptember 4-én, vasárnap délután és este összerkésdi összejövetel. Szíves pártfogást kér Deutsch Sándor, okl. táncitanító. 3147

— Náder J. késműves Arad. (Minorita palota.) Borotvák, ollók, zsebkések gyári rak-tára. 1831.

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

— Az átutazók figyelmét tisztelettel főlhívjuk arra a körülményre, hogy az Aradi Közlöny a vasuti állomásnál nem a csomagszállító részvénytársaság alkalmazottjánál, hanem lapunk külön megbízottjánál kapható az állomás előtti téren.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbetegségeknél, köszvényes, cukorbetegségnél, vörhenyes és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ártányirakos csomagokban és gyógyszerárakban.

Szinye-Lipóci Salvator-forrás.

SCHULTES ÁGOST

Állomás, Budapest, Rudolfsplatz 3.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

G. Temevár. Nem közöljük.

E. Illetékes helyre juttatjuk.

Régi olvasó. Forduljon a tanfelügyelőséghez.

GAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A ravasz konkurrens. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamarához panasz tétetett a következő ügyben: Egy fővárosi fakeskedelmi részvénytársaság állítólag oly módon kíván áruin nagy haszonnal és gyorsan tudni, hogy többnyire kis községekben lakó fakeskedők címére néhány vaggon fát küld, anélkül, hogy az illető fakeskedő arra megrendelést tett volna. Kiküldi egyik hivatalnokát, aki előadja, hogy a fa „tévedésből”, vagy „néveseréből” jutott oda és kéri a fakeskedőt, hogy azért vegye át. A fakeskedő természetesen nem hajlandó erre, amire az illető hivatalnok azzal fenyegetődik, hogy a fát elárvereztetni (állítólag engedélyt is kapott erre). A fakeskedő így, félvén a konkurrenciától, kénytelen megvenni a fát. — A Kamara ezúton hívja fel erre az érdekelték figyelmét és felkéri a fakeskedőket, ha netalán tudomásuk volna hasonló esetről, sziveskedjenek azonnal kimerítő jelentést tenni a Kamarához.

Ujaradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Ujarad, augusztus 16.

A cséplési munkálatok annyira előrehaladtak, hogy már csak kevés helyen vannak vissza véle.

A gabonaüzlet irányzata szilárduló.

Eladásra került:

3000 mm. uj-buza	8 60—9 70
500 mm. uj-roza	6 40—6 50
300 mm. uj-árpa	6 20—6 30
100 mm. uj-zab	6 40—6 50
300 mm. ó-tengeri	5 50—5 60

Az árak ötven kilogramonként, koronákban értendők.

SARG-féle **60**
KALODONT
LEGJOBB
Fillet FOG-CRÈME
6913.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 16.

Amerika 1½-el olcsóbb. Kínát, vételkedv korlátolt, 20 ezer mm. 5-10 fillérrel magasabb.
Az árak 50 kilónként számítva:

	Dél szárlat	2 óra szárlat
Buza 1910. októberre	9.86-9.87	9.87-9.88
Buza 1911. áprillire	10.12-10.13	10.11-10.12
Rosa 1910. októberre	7.45-7.46	7.43-7.44
Zab 1910. októberre	7.24-7.25	7.23-7.26
Tengeri 1910. aug.-ra	0.-0.-	5.64-5.65
Tengeri 1911. májusra	5.87-5.88	5.87-5.88

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsernekének hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Aug. 16.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új ...	8.70-8.75
76 " " " " " " " "	8.80-8.85
77 " " " " " " " "	8.90-9.05
78 " " " " " " " "	9.00-9.10

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos új ...	8.60-8.70
Rosa új ...	6.45-6.50
Árpa új ...	5.70-5.80
Zab új ...	6.30-6.40
Tengeri régi ...	5.55-5.60

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Aug. 16. —

Magyar aranyárjádék 4% ...	112.25
Magyar koronajárjádék 4% ...	91.60
Magyar koronajárjádék 3% ...	82.75
Magy. földt. herm. kötvény 4% ...	93.25
Horvát-szlavon földt. herm. kötvény ...	93.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön ...	223.-
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön ...	158.-
Osztrák járadék papírban ...	93.50
Osztrák járadék ezüstben ...	97.50
Osztrák járadék aranyban ...	116.-
Osztrák koronajárjádék 4% ...	93.50
1860. évi osztrák államsorsjegy ...	171.-
Osztrák-magyar bankr. szvény ...	18.65
Magyar hitelbank-részvény ...	856.-
Osztrák hitelintézeti részvény ...	664.-
Osztr.-magy. államvasuti részvény ...	744.-
20 frankos arany (Napoleonkor) ...	19.06
Német birodalmi márka ...	117.40
London vista ...	240.-
Paris vista ...	95.17%
20 márkás arany ...	23.48

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Aug. 16. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300-400 kilogrammig — fejlődő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 136-38 fillérig; fiatal közép páronként 251-320 kilogrammig fejlődő súlyban 140-142 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig fejlődő súlyban 141-146 fillérig.

Számlázatszám: aug. hó 11. napján volt készlet 38023 darab, aug. 12. napján felhajtott 113 darab, aug. 13. napján elszállított 199 darab, aug. 13. napjára maradt készletben: 37.937 darab.
A hízott sertés üzlet irányzata kellemesebb.

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

VITA FORRÁS

SÖSKÜT VASMEGYE

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek
köszvény hólyag- és vesebetegnek.

Félpohár VITA-forrás a gyomorfájást azonnal megszünteti.

A vállalat tulajdonosa: 2925

„CONSUM“ kereskedelmi részvénytársaság
Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-13.

Főraktár: Nagy Farkas cégnél Aradon.

Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógyszerárban.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. aug. 17-én, szerda:

1. Szerelmi cselszövések. Komikus. — 2. Bűnbocsánat.
Drama. — 3. Peru látképe. Lányvadász. — 4. A foot-
ball örülte. Komikus. — 5. A párisi nagy lövész.
Sportkép. — 6. Hamispénz gyártás. Drama. — 7. Rerdör-
ujonc. Komikus. — 8. Norderney. Lát. Anyos.

Előadások este 7 óráig kezdve.

Helyárak: I-36 hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik
hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és ktr. 33. gyalogezred zenekara
játszik. — Csakrészlet.

NYILTÉR.

TELEFONSZÁM: 991.

TELEFONSZÁM: 991.

Villamos motorok és dynamók

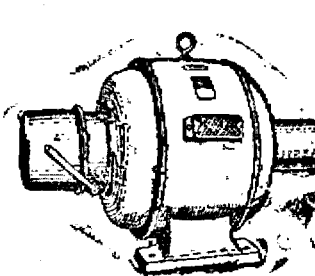
legolcsóbb beszerzési forrása

Hinterseer és Barth

elektrotechnikai gyár

2747

Temesvár-Józsefváros, Rózsa-utca 47.

Gyártmányunk
előnyei:

Magas hatásfok,
golyós csapágyak, ke-
vés áramfogyasztás.

Elváltjuk bár-
mely gyártmányú
villamos motor és
dynamó gép szak-
szerű és gyors ja-
vítását.

Szállítunk kisiparosok részére teljes géphozzárendé-
ket, előnyös fizetési feltételek mellett. — Költség-
vetés és árjegyzék kíváncsra ingyen és bérmentve.

Kérje csak a valódi

Kiváló tolett szert.

3691

Szakszer családoknál használatban.

A bőrt puhává, fehérre és egyben ellenállóképesse
teszi a kellemetlen időjárás ellen. Csakis a vörös
15, 20 és 75 filléres dobozokban. Valódi Kaiser
Borax-Szappan 80 fill. Tolszappan 40 fill.

GOTTLIEB VOITH Wien III/1

Kapható: Vojtek és Weisz, Färber Testvérek,
Dürr Kocsárd és Schäffer Benjáminnál.

Gróf Zichy Andor, neje szül. Bajzáth
Irma csillagkeresztos hölgy és gyermekei:
Vera, Erzsébet, Magda és Dezső; báró
Jeszenszky Sándorné gróf Zichy Ilma
csillagkeresztos hölgy és férje Jeszenszky
Sándor báró, valamint gyermekei: László
és Alexa; Zichy Károly gróf ca. és kir.
kamarás, főrendiházi tag és gróf Karát-
sonyi Iona csillagkeresztos hölgy, fájda-
dalomtól szívvél tudatják, hogy forrón
szeretett anyjuk, illetve nagynanyjuk és
anyósuk

őzv. zichi és vásónkeői

GRÓF ZICHY LÁSZLÓNÉ

szül. sárvári felsővidéki Széchenyi Ernestina
grófné ömeltósága

Bárcán f. évi augusztus hó 12-én d. u.
fél 2 órakor, a haldoklók szentségének aj-
tatos felvétele után, életének 75 ik évében
jobbélre szenderült.

A megboldogult hült tetemeit folyó hó
14-én délután 3 órakor Bárcán a róm.
kat. egyház szertartásai szerint beszen-
telték és Kassán a családi sírhelyen örök
nyugalomra helyezték.

Az engesztelő szentmiseáldozatot f.
hó 16-án d. e. 10 órakor Kassán, azután
Pozsonyban, Pészakon, Bárcán és Ber-
celen az egek Urának bemutaták.

Bárca, 1910. augusztus hó.

Aldás és béke porairal

D. Székely Károly

fogorvos

Batthyányi-utca

külföldi utjáról visszatérve,
műtermét augusztus 16-án
ujból megnyitotta.

3086

SZÉKELY-SELTERS

AZ EMÉSZTÉST ELŐSEGÍTI
AZ ÉTVÁGYAT FOKOZZA

idült gyomorbajok és az emésztő szer-
vek hurutos bántalmainál nélkülözhetel-
len. Az emésztést elősegíti és az étvá-
gyat fokozza.

Aradon képviselő és nagybani raktár:
Kardos Miklós, telefon 647. Kapható:
Daimel Lajos, telefon 98. Dürr Kocsárd,
telefon 130. Éles Ármán, telefon 44. Fär-
ber Lajos és Testvére, telefon 311. Nagy
Farkas, telefon 268. Ehrenfeld Ignác stb.
cégeknél és minden jobb vendéglőben és
kávéházban.

6785

Pénzt

jelzálog, amortisatio és váltó
fedezetre földbirtokra és vá-
rosi bérházakra legelőnyö-

* * * sebben közvetít * *

Szücs F. Vilmos

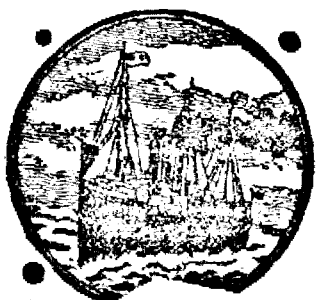
Aradon, Karolina-utca 8. sz.

* * * saját ház a fiókpostá mellett.

Legjobb és legolcsóbb forrás.

Kizárólagos

kávé

tea és rum

= üzlet. =

ATLANTIKA KÁVÉ és TEA
BEHOZATAL

Villanyüzemű kávépörkölőn (legújabb rendszer)

951

minden órában friss pörkölés.

ARAD, Andrássy-tér 20. sz. szemben a megyeházzal.

Szakszerű, példásan tiszta kezelés.

Városi és megyei telefon 609. sz.

505—1910. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó közhirre teszi, hogy a világi kir. járásbíróságnak 1910. évi 113—15. számú végzése következtében néhai Szilbereisz Simon ujszentannai örökösök hagyatékát képező és 39944 kor. 96 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: házi-butorok, tehenek, lovak, sertések és gazdasági felszerelések nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a helysz. nén, Ujszentanna községben leendő megtartására 1910. évi augusztus hó 24 ik napjának d. e. 8 óra határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Világos, 1910. évi augusztus hó 10. napján.

Thuránszky,

3140

kir. bírósági végrehajtó.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatalától.

ad 14149—1910. khsz.

Hirdetmény.

Közhirre tételek, hogy Aradon 1910. évi augusztus hó 1. napján felfogott 35 drb. birka mint gaz-

dátlan jószág folyó évi augusztus hó 24 én d. e. 11 órakor Aradon, a tűzoltó laktanya udvarán tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzért eladatni fog.

Arad, 1910. évi augusztus hó 11. napján. Rendőrkapitányság.

13245—1910. kh. szám.

Hirdetmény.

A hazai állatállományának rövid idő alatt esetleges állami támogatás mellett leendő felszaporítása tárgyában kiadott 45310—II—B. 1.

számu nagy. kir. földmívelésügyi ministeri rendelet az érdekeltek által hivatalom állategészségügyi osztályánál a hivatalos órák alatt bármikor betekinthező.

Arad, 1910. évi augusztus hó 3

Sarlot,
főkapitány.

21.619—1910. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Az aradi m. kir. jószágigazgatóság pályázatot hirdet a Temesmegyében fekvő Temesmoravica községben átépítendő rom. kath. lelkészlak összes munkálatainak végrehajtására.

Kikiáltási ár 12501 korona 76 fillér.

Ezenkívül a kiszolgáltatandó kézi és írásnapszám értéke 2024 korona 80 fillér, mely a községi hiveket terheli és a hitközség által készpénzben lesz kiszolgáltatva.

A zárt írásbeli versenyárgyalás Aradon a m. kir. államjószágigazgatóság hivatalos helyiségében 1910. évi szeptember hó 5-ik napján délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

Ajánlattevő az ajánlott összeg öt (5) %-ának megfelelő bántépésnek valamely kir. adóhivatalnál történt letételel igazoló nyugtával felszerelt, ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt és kellő felirással ellátott írásbeli ajánlatot tartozik benyújtani, amelynek tartalmaznia kell ajánlattevő azon nyilatkozatát, hogy ő a versenyárgyalási és szerződési feltételeket és a helyi viszonyokat ismeri s magát azoknak aláveti.

Az ajánlatban az ajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiirandó.

Ajánlatok az aradi m. kir. államjószágigazgatóságnál 1910. évi szeptember hó 5 ik napján délelőtt 10 óráig nyújthatók be, a hol a tervrajz, költségvetés és feltételek a hivatalos órák alatt a műszaki osztályban II-ik emelet, megtekinthetők. Elkészett, utóajánlatok vagy táviratok nem fognak figyelembe vétetni.

Arad, 1910. évi augusztus hó 8-án.

Magyar királyi államjószágigazgatóság.

(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

3141

Algyógyfürdő

Hunyadmegyében.

Klimatikus gyógyhely. Erdély legkeresettebb 31% celzius természetes meleg dus szénsavas, vasas és kénes gyógyfürdőjének kezelősége tisztelettel tudatja a firdőzni, üdülni és pihenni szándékozó m. t. közönséggel, hogy az utóévad alatt **augusztus 20 tól október 1-ig 50% engedményt nyújt** a lakásokból, fürdőárakból és gyógydíjból.

3163

Fürdőkezelőség.

Fa-brikett tüzelőanyag

kapható

3150

Laendler Aladár

gőzfűrészt telepén.

Olcsó bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

a „Kék golyóhoz“

291

Arad, József főherceg-ut 11. sz.

Szülők figyelmébe! Ajánljuk iskolai növendékek részére

kitűnő minőségű és olcsóságokról ismert fehérneműinket, valamint fegyházban kötött harisnyák, kötők, Cloth, lüster és vászon minőségekben. Sapkák, kalapok, iskolatáskák nagy választékban.

Különösen kiemeljük házilag készült leány és fiu ingeinket.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Fekete ruhás hölgyet

kéri szöke bámulója, hogy ismeretség lehetséges-e? M. S. L. post-restante. 3162

Adás-vétel.

Zálogházból

kiváltott arany, ezüst- és gyémánt-árakat vesz és elad Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 2974

Wesselényi-utca 3. sz. alatt

folyosóablakok eladók. Értekezhetni Török Márton úrnál Batthyányi-utca 83. 3082

Eladó

azonnal 10.000 darab használt jó elsőrendű fali téglák. Uvár-tér 6. 3170

Egy jóforgalmu üzlet,

korcsma, tekepálya eladó. Bővebbet a kiadóba. 3153

Pankolán

a „Bokréta“ hegyen 350 hektó 907., 908. és 909. évi borok eladók. Értekezhetni Gantner Károly úrnál Új Szt.-Anna. 3096

Ház eladó.

3 szoba, egy hold szép gyümölcsös kert és istállóval — ipari célokra is alkalmas. Töltés-utca 2. sz. 3099

2 hold szőlő

Paulson, a motor és vasúti állomással szemben, szép fekvésénél fogva nyaraló építésére felelő alkalmas, terméssel együtt általam eladó. Dr. Schwarz Jenő, Aradon. 3125

Sarokház

2 üzleti helyiséggel és egy üres telekkel szabad kézből eladó. Cím a kiadóban. 3108

Lakás.

Kiadó

szép két szobás lakás alkorról, előszobával és egyéb mellékhelyiségekkel szeptember elsejére Ferdinánd-utca 8. sz. 3139

Jágyen lakás

gyermeknélküli házaspárnak. Bővebb felvilágosítást Forray-utca 2/a. sz. alatt a Jankovics-üzletben. 3161

Modern lakások.

Két 4 szobás erkélyes lakás minden szükséges mellékhelyiséggel új épületben november 1-re kiadó. Karolina-utca 8. sz. házban. 3119

Kossuth-utca 40. szám alatt

ujjonnan épülő házban modern lakások kiadók november 1-re. Bővebbet Matuschek J. és Fia üzletében. 3104

Ipari munkák.

Ügyes kártyos

olcsón ajánkozik házakhoz dolgozni egy helyben, mint vidékre. Stáhl M., Bercsényi Miklós-utca 32. sz. 2657

Kész talicskák

nagyban és kicsinyben, vasalva vagy anélkül olcsón kaphatók. Viszont elárúsítók kedvezményben részesülnek. Geiszel jármű- és faárugyár Miksa-utca 2-3. 2505

Betöltendők.

Vegyeskereskedéseimben

fiatal segéd azonnal alkalmazást nyerhet Ajánlatok Wittenberger Mór Kovaszinecz küldendők. 3107

Vidéki fogyasztási szövetkezet

keres óvadékképes keresztény üzletvezetőt, ki a fűszer-, vas- és rövidáru szakmában jártas, a román nyelvet bírja, azonnali belépésre. Ajánlatok „Megbízható“ jellegre a kiadóhivatalba kéretek. 2741

Kereskedősegéd

kerestetik vidéki vegyeskereskedésbe azonnali belépésre. Román nyelv ismerete kívántatik. Ajánlatok „Vidék 50“ jellegre a kiadóhivatalba kéretek. 2938

Úri család

elfogad intelligens fiút vagy leányt teljes ellátásra, hol francia, német társalgásban, zongora, rajz, festészet és iskolai tantárgyakból alapos oktatást nyerhet. Cím a kiadóhivatalban. 3134

Azonnali belépésre

keresünk ügyes varróleányokat jó fizetéssel. Úri leányokat szabni és varrni tanítani fölveszünk. Tanuló leányok szintén fölvetetnek. Staudt és társa angol és francia női divat műtermékben Aradon, Tökölly tér 7., I. em. 3146

Bonne kerestetik

2 kis gyermek mellé. Bővebbet Weisz Leó cégnél. 3151

Könyv és zene.

A nyaraló és fürdőző

közönség figyelmébe ajánlom 90 ezer kötetes kölcsönkönyvtáramat. — 80.000 kötetes zenekölcsönző intézet. — Confetti és lampionok legújatosabb forrása. — Olcsóságok levélpapírosban. Üzleti könyvek: Strazzák stb. nagy raktára. — Irodai kellékek és írószerekben különlegességek. — Antiquarium. Kerpel Izso könyvkereskedése Aradon. Telefon 385. sz. 525

Különféle.

Dr. Vadász Armand

ügyvédi irodáját Luther Márton-utca 1. sz. a. (Suciú-ház, a törvényszéki palotával szemben) helyezte át. 2999

Özvegy uriaő

keres, a következő iskola évre, vidéki úri családból egy kis leánykát ellátásra. Hol, a kiadóhivatal továbbítja. 3049

Intelligens háznál

2 deák teljes ellátást kaphat. Cím a kiadóban. 3043

Abonenseket, iskolásfiukat

teljes ellátásra elfogad Kohn Adolfné Petőfi-utca 6. sz. 3030

Gondos nevelést

és jó ellátást nyerhet még egy pár gyermek az izraelita fiuinternátumban. Tessék prospektust kérni. Chorin Áron-u. 1. sz. 3091

Úri családnál

iskolás gyermekek teljes ellátásra felvételnek. Cím a kiadóhivatalban. 3097

A cigarettafik

használjon Progress szivarkahüvelyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Lampion, Confetti

legolcsóbb árban. Crépe papírok a legdivatosabb színekben. Myári Divatbarn 60 fillér Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. Telefon 517. Ugyanott intelligens elárúsító felvételük 167

2 deák

teljes ellátást nyerhet József főherceg-ut 1., a városházával szemben, külön tiszta szobában. Bővebbet a házimesternél. 3165

Gyermektelen

intelligens házaspár szerény feltételek mellett elfogad 1-2 tanulófiút vagy leánykát teljes ellátásra. Cím: Farkas, Tökölly-tér 6/b. I. em.

Intelligens,

nyelveket beszélő, zeneértő, házias urilány házvezetőnő, vagy anyahelyettesi állást keres előkelő úrnál, hol kellemes otthonot talál. Ajánlatokat „Reprezentáló képes 26“ jellegre kiadóhivatalba kér. 3167

Kiadó lakás.

Aradon, a József főherceg-ut 17. sz. a. fekvő Matavovszky-házban egy 6 szoba és mellékhelyiségekből és egy 3 szobából álló utcai lakás f. é. november hó 1-től kezdve bérbeadandó. Bérbeadja: Szathmáry Gyula ügyvéd, Boros Béntér 10. sz. a. 3069

Angol bőr butorok

készítését a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelben és a legolcsóbb árban készítjük. — Hazai és külföldi angol és német, sima és antik bőrből, stb.

Rajzokkal és bőrmintákkal, melyek most érkeztek, megkeresésre szívesen szolgálunk. 3076

Városi és megyei telefon 132.

Szállítunk teljes lakberendezéseket a legújabb stílusban.

Kitűnő tisztelettel

Berán Antal és Fia

butorraktára

Forray-utca. Gróf Hunyady-ház.

Nagymennyiségű

pléh-pánt

maculatura

jutányos áron

eladó.